

טיב הקהילה

ב"ד

חג השבועות
ו' סיון תשפ"ד
 זמני הרלקת הגרות ומצ"ש
7:10 הרה"ג
8:28 מוצ"ש"ק
9:03 ר"ת
 סוף זמן קריאת שמע וחפילה
9:40 סוף"א א' | **8:10** סוף"א א'
10:15 סוף"א ב' | **9:03** סוף"א ב'
732 ליון מס':

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב המועדים

קיום התורה המצוות והוא שיש לו לאדם לעסוק בתורה ולקיים המצוות מתוך שמחה ותענוג. עד שיהא שמח בזה כפי ששמה בעת שהוא מרוויח ממון רב וכמפורש בשער רוח הקודש (ת"ב) וזה לשונו: "הנה צריך האדם בעת קיומו כל מצוה ומצוה או בהתעסקו בתורה או כשמתפלל התפלה להיותו שמח וטוב לב יותר מאשר מרויח או מוצא אלף אלפים דינרי זהב. וזהו פירוש הפסוק (דברים כ"ט) 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלוהיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל, פירוש, תשמח יותר מאשר תרוויח רוב כל ממון שבעולם וזה מרוב כל, פירוש יותר מאשר הוא רב כל, עכ"ל.

חזו"ן מדברים ברורים אלו שמוטלת החובה על האיש הנלכב להגות בעסק התורה ולקיים כל המצוות מתוך שמחה והזדהו עילאה, וכאשר יעשה כן יזכה להשיג השגות ולהתעלות במעלות רמות בתורה ועבודת הש"ת וכנודע מה שהעיד האר"י הק"ל על עצמו (סוכא בבבש"ט על התורה - פרישת"ה) שלא זכה לכל המדרגות הגדולות בעבודת הש"ת אלא על ידי השמחה בקיום התורה והמצוות.

...

עיקר מצוות לימוד התורה להיות שש ושמה ומתענג בלימוד

מן הראוי היה להביט בהקדמתו הנפלאה של הרה"ק רבי אברהם מסוכטשוב זיע"א לספרו 'אגלי טל', שם כותב בזה הלשון: 'ומדי דברי זכור אזכור מה ששמעתי קצת בני אדם טועין מדרך השכל בענין לימוד תורה הקדושה ואמרו כי הלומד ומחדש חידושים ושמה ומתענג בלימודו אין זה לימוד התורה כל כך לשמה וכו', ובאמת זה טעות מפורסם ואדרבה, כי זהו עיקר מצוות לימוד התורה להיות שש ושמה ומתענג בלימודו, ואז דברי תורה נבלעין בדמו, ומאחר שנהנה בדברי תורה הוא נעשה דבוק לתורה וכו', אבל הלומד לשם מצוה ומתענג בלימודו הרי זה לימוד לשמה וכולו קודש, כי גם התענוג מצוה".

רואים אנו מדבריו הקדושים יסוד גדול ונוחי, שעיקר הלימוד הוא כששמח ומתענג בלימודו, והלימוד הזה נקרא לימוד לשמה וכולו קודש, והדבר ברור שבענין זה של התענוג והשמחה בלימוד התורה יש בזה הרבה מדרגות לבלי שיעור, ויש אחד שמתענג מסבא מחמת השכל שבן, ויש ששמחים ומתענגים מפנימיות הלימוד, דהיינו שעל ידי הלימוד מרגישים קרבת אלוהים.

ואפילו שלעולם צריך כל אחד להשתוקק להשיג את השמחה הפנימית והתענוג הפנימי שיש בתורה, אך גם כשמתענג מעצם הלימוד ויש לו סיפוק שמבין את דברי הגמרא גם כן אין לו לולל בזה, ואדרבה יש לו לשמוח בזה שזכה להבין את דברי התורה הקדושה אשר עליה כתוב (תהילים י"ט) 'פקודי ה' ישרים משמחי לב', וכן כתוב (שם) 'ומתוקים מדבש ונופת צופים'.

מתוקים לחיך המה דבריו המלהיבים והמרגיעים כל לב של רבינו האור החיים הקדוש, שכתב על הפסוק (דברים כ"ה) 'ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלוהיך | <<< | הפשך בעמוד הבא |

עם הגיע חג השבועות כך מובא בגמרא (פסחים ס"ג ב) היה רב יוסף מצווה ואומר לאנשי ביתו, הכינו ובשלו נא 'עגלא תילתא' כדי שאעשה סעודה דשנה ומשובחת. ופירש רש"י, 'עגלא תילתא' הוא העגל המובחר ביותר מבין שאר העגלים שבשרם בלאו הכי מעולים ומשובחים יותר משאר כל מיני בשר. וכזה עגל משובח ומעודן ביקש רב יוסף שייכנו עבורו.

ישמח ויעוז במתת גורלו

רב יוסף אף נתן טעם לבקשה מיוחדת זו, ואמר שהיות והיום זה חג השבועות ומתן תורה על כן יש לו להיות בשמחה עצומה והילולא גדולה עד למאד.

ומדוע כי "אי לא האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא", דהיינו שאלולא התורה הקדושה שנמסרה לו ביום זה, הרי כמה יוסף איכא בשוק בשוק מסתובבים הרי המון אנשים פשוטים הקרויים יוסף, ולולא התורה הקדושה לא היה שום הבדל ביניהם לבנינו, ועתה משביום הזה ניתנה לנו התורה שמגדלת ומרוממת את האדם על כל המעשים, ודאי שיש לי לערוך סעודה גדולה ומפוארת ליתן שבח והודאה להש"ת מוסר התורה אשר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו.

ויש להתבונן במעשהו זה של רב יוסף, הלא הדבר ברור שרב יוסף לא התכוון כלל לאכול את כל העגלא תילתא, אף לא שליש ורביע, אולי ואולי יאכל מזה מעט מן המעט בלבד, ומדוע אם כן הכריז רב יוסף בקלא דלא פסיק שייכנו עבורו עגל שלם בו בזמן שכמעט ולא יהנה ממנו?!

עוד יש להבין, הלא ידוע שרב יוסף העיד על עצמו שאין כדוגמתו במידת הענווה, היה זה כאשר התנא (בבב"א סוטה מט"ג ב) הלך ומנה הרבה תנאים שהסתלקו מן העולם ויחד עמם בטלו כל מיני מעלות ומידות טובות שחלפו ועברו מן העולם, בין הדברים אמר התנא שכשמת רבי בטלה הענווה, מיד מחה בו רב יוסף ואמר, 'לא התני ענה דאיכא אנא', אל תאמר שבטלה מדת הענווה מן העולם שהרי עדיין אני נמצא בעולם.

ואילו כאן בא רב יוסף ועושה מעשה שהוא היפך הענווה, הוא מכריז שבזכות התורה הקדושה הרי שערכו מעולה יותר משאר כל האנשים הפשוטים שקוראים להם יוסף שמסתובבים בשוק ואינם מביאים שום תועלת אמיתית ורוחנית לעולם. ואיה הענווה? וכבר עמדו בזה רבים וטובים לבאר את פשר הדברים האלה של רב יוסף, ואף אנו לדרכנו נענה ונאמר את חלקנו בזה.

...

בדרך עדותיך ששתי כעל כל חוץ

הגב, דוד המלך נעים ומירות ישראל (שבת השבועות הוא יום הסתלקותו) אמר בתהלים (קמ"ג ד) 'בדרך עדותיך ששתה כעל כל חוץ', וביאר שם המצודות דוד: 'שמחתי בהיותי הולך בדרך עדותיך כמו השמח על ריבוי חוץ'. למדים אנו מכך יסוד גדול בענין

זמני חג השבועות
 עלות השחר: 3:42
 קץ החמה: 5:33

טיב המערכת

לומדי תורתך לשמה

החפץ חיים בספרו 'תורת הבית', מביא משל חז"ל: איש אחד הוסכם אצלו לנסוע לארץ הקודש, הוא וכל בניו ושאר אנשי ביתו, ומכר ביתו ועסקיו שהיה לו בחוץ לארץ, ויקח צרוד כספו בידו, והזמין עצמו בכל ההצטרפות שהיה שייך לנסיעה, ויהי כאשר קרב אל האגיה אמר לו שר האגיה (בשם הרופא המיוחד שהיה שם): אין לי רשות להוליך וכל בניך לשם ויבך ויתחנן לו, ויאמר לו: התבוננתי על בניך שיש מהם שלא יהיה בכוחם לסבול אוידי הים, כי טפם חלש מאוד ואינם רשאים לעולם ליסע על הים ועל כן אותה מוכרח להניח מחצית בניך בחוץ לארץ, ויהי כאשר הוכרחו להיפרד, מי יוכל לשער גדל הבכיות והצער שהיה אז ממנו ומהם בהתבוננו כי הוא איש זקן ולא יחזור עוד לחוץ לארץ, וכן הם לא ידאוהו עוד לעולם.

ע"פ משל זה מסביר הר"ח את מעלת הלימוד וקיום המצוות שהם 'לשמה', וכך הוא אומר: 'ודע עוד דאפילו אם האדם בעצמו זכה לקום במקום קדשו, דהיינו למעלה בשמי מרומים במחנה שכינה, אפילו הכי כל תורתו ומצוותיו אין להם רשות לעלות לשם אלא אותם שעשה לשמה. ברור לנו שאין כוונתו של החפץ חיים לייאש אותנו חלילה שאם עדיין לא השגנו את מעלת הלשמה, נפסיק לגמרי מסעשינו, אלא להיפך, כדי שלא נשב שאנגנים ונאמר מי בדרונו יוכל להגיע למדרגה שהוא לומד תורה ומקיים את מצוותיה לשמה? ולכן איננו מנסים אפילו להגיע לזה לזה בא הח"ח ומודיע לנו את חשיבות הלשמה כדי שנשאף לשם.

אז איך מגיעים לשם? איש אחד אמר פעם שהוא חוסך כסף, כששאלו אותו כמה הצליח כבר לחסוך, ענה שהוא אווז במיליון השני השומעים התפלאו: כבר חסכת מליון? לא ענה המיליון הראשון לא הצליח אז אני מנסה את השני... חז"ל מלמדים אותנו שכדי להגיע ללשמה עוסקים קודם בשלא לשמה, 'שמחוך שלא לשמה בא לשמה', ועכשיו כשאנו עומדים ביום הדין של הרוחניות, זה הזמן להתפלל על כך זנהיה אנהנו וצאצאינו לומדי תורתך לשמה.

(ע"פ טיב המערכת - שבועות)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב

באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

עדכוני שיחות: 0534-100024

ולביתך" כלשון זה: "גם ירמו במאמר 'בכל הטוב' אל התורה כאומרים ז'ל (ברכות ה, א) 'זאין טוב אלא תורה' - שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה, ולא ייחשב בעיניהם מלוא עולם כסף וזהב למאומה, כי התורה כלולת כל הטובות שבעולם. ואמרו 'לבייתך' - כי לא לנשמה לבד יגיע הטוב, אלא גם לבית הנשמה, שהיא רוח ונפש, שהם משכן הנשמה, כל אחד יתעדן כפי יכולתו, עד כאן לשון קדשו.

מכל הדיבורים האלו יש לנו להסיק שדבר זה הוא ההכנה לקבלת התורה, שיגמרו בדעתו לשמוח ולהתענג בתלמוד תורה ובעבודת השי"ת, כפי שכבר הזכרנו לעיל מה שאמר הא"י הקדוש זיע"א שזכה לכל השגותיו, משום שקיים את המצוות בשמחה. על כן יש לו לאדם לשמוח ולהתענג על דברי התורה הקדושה ברגשי גיל ושמחה על שבוחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו וזכינו להגות באמרי א-ל אשר מלאכי מעלה השתוקקו לקבלה אך הקב"ה חפץ רק בנו ומסר לנו את תורתו.

בנינו 'ערכים' אותנו

ברם יותר ממה שמחויב שיהא שש ושמה בדברי תורה לצורך עצמו ועבודת ה' הפרטית שלו, הרי שלמען המשך הדת והמסורה של הדורות הבאים אחריו, ישנו צורך כפול ומכופל לשוש ולשמוח בעסק התורה והמצוות, כי כאשר הבנים והתלמידים הרכיזם רואים את הוריהם ומוריהם שמחים ומתחבים את התורה והמצוות, אינו נחרט ומשתרש בלבם הערך העליון והחשיבות העצומה של התורה והמצוות וההכרה שאין דבר נפלא ומתוק יותר מזה, וכשמחזירים זאת בקטנותם אינם ממששים וגדלים עם הרגשה זו למשך כל חייהם, וכך מנחילים גם הם לדורות הבאים אחריהם עד עולם את מסורת האבות ואף הם חפצים לצעוד בדרך הסלולה לנו מימות עולם.

דבר זה הוא ברור כשמש בצהרים וקורות דברי ימי עמינו הוכיחו דבר זה מעל כל ספק, כידוע לידועי קורות העתים, כידוע, ובמשך הדורות היו תקופות שונות ששמירת התורה והמצוות היו כרוכים בנסינות קשים ומרים, אם מחמת שעבוד מלכויות ואם מפני קושי העתים ומצוקת הפרנסה, ולמרות שהיו הרבה ממחנה היראים שעמדו בעוה ובגבורה כנגד נסינות התקופה, בכל זאת הרי שבקרב בניהם אחריהם היו כאלו שכבר לא עמדו כל כך בנסינות.

הסיבה לחילוק בין אלו שבניהם עמדו בעוה לאלו שלא כך אמרו גדולי ישראל, נעוצה הייתה באופן התייחסות ההורים לקשיים שעמדו בפניהם, אלו שהראו שמחה ותעצומות נפש על הזכות שנפלה בחלקם לשלם מחיר, אפילו כבד, למען כבוד שמו ויבדוק, הם זכו שגם בנפשות הצעירות חדרה ההכרה והידיעה שהתורה והיהדות הוא דבר הטוב והנפלא ביותר למרות הקשיים ואכן קבלו את החשק להמשיך באותו המסורת ולהמשיך את שושלת הזהב.

לעומתם היו אחרים שעל אף שגם הם עמדו איתן על משמר התורה והמצוות, מכל מקום התמרמרו והתלוננו על הקושי הגדול לשמור את התורה ולהיות יהודי ירא שמים ואפילו כאשר לא אמרו זאת בפירוש אלא שכך חשבו בתוך תוכם, אך בניהם הקטנים הרגישו זאת היטב, ובנפשותיהם הרכות נחרט שהתורה הוא עול ומשא ומכובן שכבר לא היה להם את העוה והחוסן לעמוד בפני הרוחות והסערות.

על כן, חוב קדוש והפקיד רבת האחריות מוטל על כתפי ההורים להשריש ולהחזיר היטב בלב צאצאיהם ותלמידיהם את היקרות והחביבות לכל דבר שבקדושה אשר לא יסולאו בפז, בכדי שעל ידי זה ימשיכו אף הם בדרך הישר ולא יתרחקו חלילה ממקור מים חיים. והדרך הטובה ביותר לעשות זאת הוא על ידי שהוא עצמו מתמלא בשמחה בעסקי התורה והמצוות, ובאופן הזה יוכל להנחילה לדורות הבאים הלאה.

והערב נא את דברי תורתך בפנינו

בדרך זה אפשר לומר ביאור נפלא על ברכת 'והערב נא ה' אלוקינו את דברי תורתך בפנינו', שקבעו חז"ל לברך בברכות התורה, ויש להבין מדוע נקטו דווקא מטבע הלשון של 'והערב

נא, ולא איזה לשון אחר? אלא יש לומר שלתיבת 'ערב' ישנם ב' משמעויות, האחד מלשון אחריות וכערב קבלן, והשני מלשון נועם מתיקות ועריבות. אך לפי דברינו יתבאר שהם היינו הך, ואיצטרכנו את שני הפירושים כאחד.

כי כדי להבטיח את המשך התורה הקדושה שתתקיים לדורות הבאים עד עולם צריך לעשות פעולות ועניינים שהם יהיו הערובה והביטחון שאכן תימשך מסירת והשתלשלות התורה לזר ודור. ומי יהיה ערב ביד האדם שאכן יזכה להנחיל ולמסור את התורה לבניו ותלמידיו אחריו? אכן, רק כאשר יהיו דברי התורה חביבין ומתוקין עליו מדבש ונופת צופים אזי ירגישו בזה הבנים והתלמידים ויחוו בו עצמם את נועם מתיקות ועריבות דברי התורה הקדושה, וממילא יימשכו אליה כשמן הנמשך אחר הפתילה להיכלל בלהב האש.

זהו מה שאנו מבקשים מהקב"ה: 'והערב נא ה' אלוקינו - העעימנו נא ממתיקות ועריבות ידיות 'דברי תורתך בפני ובפיות עמך בית ישראל'. ומדוע אנו מבקשים זאת? בכדי שיהיה 'עריבות' ומתיקות זו לעירבון' והבטחה שאכן נזכה להעביר את התורה הקדושה לדורות הבאים אחרינו. והו המשך הברכה: 'זנהי אנתו וצאצאיו וצאצאי עמך בית ישראל' כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה, כי אכן רק על ידי מתיקות ועריבות התורה שבפנינו נזכה שיהיו אף צאצאיו יודעי שמו ולומדי תורתו בסיעתא דשמיא.

אין מנלה כתורה אין עוסקה כישראל

עתה יובן לנו היטב היטב מהלכו של רב יוסף שציווה להתקין עבורו סעודה משובחת בו יגישו בשר של עגלה תילתא משובח וערב לחיך, לא שהוא היה צריך לזה ולכונן דא רב יוסף לצורך עצמו היה לו די בקב חרובים וכמו כן לא היה לו שום עניין להגדיל כבוד עצמו ולהתנאות על פני האנשים האחרים שלא זכו לאור ומתיקות התורה.

אלא דבר אחד רצה רב יוסף, והוא להגדיל ולרומם על נס את קרן עסק התורה ועמליה, הוא רצה להדגיש את השמחה והאהבה העצומה שהוא רוחש לדברי התורה הקדושה, ועד כמה שהתורה מגדלת ומרוממת את הוגיה על כל המעשים והברואים, לכן ציווה להכין סעודת מלכים עם המעדנים המשובחים והמעולים ביותר, הכל בכדי שישתרש עניין זה היטב ויחקק בלבות כל אנשי ביתו, תלמידיו וצאצאיו, כי אין סגולה כסגולת התורה ואין מתוק ממתיקות התורה, 'הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים' (תהלים יג, א).

כי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתיה עבידנא יומא טבא לרבנן

אף אנו יש לנו ללמוד סמך את הדרך הנכונה והאופן הרצוי בכדי להנחיל את דרכי התורה והמסורה, כיצד להשריש בקרב הבנים את העונג והגישמאק של התורה הקדושה ואת הרגש הנפלא של 'פקודי ה' ישירים משמחי לב', כלשון האור החיים 'הק' 'שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה, ובאופן שיהיה 'תנך' לנער על פי דרכו גם כי חזקין לא יסור ממנו', בבחינת 'חמין ושמן שסכתני אמי בילדותי הן עמדו לי בעת זקנותי'.

לכן העצה היעוצה הוא ללכת בדרכו של רב יוסף, ולעשות עסק ועניין מכל דבר שבקדושה, ובייחוד בדברים הנוגעים ללימוד התורה הקדושה, כגון לעשות סעודת מצוה כל אימת שמסיים מסכת וכדומה, כעניין שאמר אב"י (שבת ק"ח ב) 'יתי לי דכי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתיה עבידנא יומא טבא לרבנן' [= אשירי חלקי שכאשר רואה אני תלמיד חכם שסיים מסכת הייתי עושה סעודת יום טוב לתלמידים] וכן בכל דבר ועניין של מצוה לא לעשותה כמצוות אנשים מלומדה אלא בשמחה ובהתלהבות בהתחדשות ובהתעוררות.

אכן כאשר יתנהג כן, ישפיע הדבר על כל סביבתו ועל צאצאיו ואנשי ביתו שיראו דוגמה חיה כיצד צריכה המצווה שתיעשה והיאך צריך ללמוד ולהתענג בתורה הקדושה, ויהיה זה להם לדבר נעים ונחמד ולא למשא כבד ועול, תמיד יעמוד לנגד עיניהם צורת אביהם ההוגה ועוסק בתורה ובמצוות בשמחה

ובחיות עד שאין לשער את גדל ההשפעה שיוותר דבר זה עליהם עד עולם.

מנהג ישראל - תורה

והנה נתתי לבי להתבונן בדבר, אשר בכל המועדים נצטוונו במצוות השייכים לזה החג, בפסח מצויים אנו על אכילת מצה, ובאיסור חמץ, וכן במצוות ליל הסדר, ובסוכות אנו מצויים במצוות סוכה וד' מינים, ובראש השנה אנו מצויים בשופר, וביום הכפורים בחמשה עניים, ואפילו בחנוכה ופורים שנתקנו בכח חכמינו וזכרונם לברכה, התקינו בהם מצוות מדבריהם בחנוכה יש מצות נר חנוכה, ובפורים ד' מצוותיה, ואילו חג השבועות הוא החג היחיד שאין בה מצוה מסוימת השייך לזה היום.

חג השבועות - ריבוי מנהגי ישראל

לעומת זה מיוחד חג השבועות משאר הרגלים שמנהיגה מרובים נעורים אנו כל הלילה, ואומרים תיקון ליל שבועות נטהרים במקווה טרם יעלה השחר, קוראים מגילת רות ואוכלים מאכלי חלב, ושוחטים עשבים בבית הכנסת ובבתים, ולכל אחת מן המנהגים ישנם טעמים שונים אבל אינם מצד הדין, כי אם מצד המנהג, ואף שישנם מהם המוזכרים בפוסקים לא נזכרו כי אם בגדר מנהג, והוא מחמת היותם מנהגים קדומים עוד מימיהם, ולכן מובאים בחיבוריהם אבל אינם אפילו מדינא דגמרא.

והדבר תמוה, דדוקא ביום נעלה זה יום קבלת התורה, אין בה שום מצווה חיובית מן התורה, בשונה מכל המועדים המחייבים אותנו במצוות מסוימות ועלה ברעיוני לומר בטעם הדבר כי באה להורות לנו שמנהג ישראל היא תורה ממש, ושמירתם הוא תנאי לשמירת גופי תורה ממש.

ולכן דוקא ביום מתן תורתנו לא ניתן לנו שום מצווה, ואין לנו בו כי אם דברים שמצד המנהג, כדי לעורר על מעלת המנהגים שעצם התורה תלויה בהם.

צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים והמתבונן יראה במוחש, שאלו שהתחדדו ועזבו מקור מים חיים, והשליכו מעליהם עול תורה ומצוות הרי זה לא קרה פתאום בבת אחת, אלא בראשונה התחילו לשנות מדרכי וממנהגי אבותיהם, ועל ידי זה התדרדרו עד שהגיעו לדיוטא התחתונה רח"ל. וכמו שאמרו חז"ל (שבת ק"ח ב) 'שכך אומנתו של יצר הרע, היום אומר לו עשה כך, ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבוד עבודה זרה, והולך ועובד. שהיצר מתחיל בדברים הנראים כקלים ופועותים, ואינו מבקש מתחילה רק לשנות המנהגים, ולאחר שניתנת לו דריסת רגל, הרי הוא מפיל את האדם לבאר שחת, אבל כששומר האדם על מנהגי בית אבותיו אין ליצר דריסת רגל אצלו להסיתו כלל.

ולכן יזהר כל אחד, שלא לזלזל כלל בכל פרט ומנהג מהתורה הך, וביותר יזהר שלא להקל בהם לעיני צאצאיו הרכיזם כי הם עלולים ללכת צעד נוסף ולהקל יותר ח"ו, ובשמירתם יזכה שילכו בניו בדרכיו, דרך התורה והידיאה.

ההשפעה לזורות

וצריך האדם לדעת שלפעמים אפילו מנהג אחד קטן תועלתה מרובה, ולפעמים מועלת אפילו לדורי דורות. ומדברי הא"י ז"ל נראה שהשני ממסורת אבות הוא חמור ביותר, כי כתב שצריכים להחזיק במנהג אבותיו ולא לשנות מסדר התפילה שלהם, ואם משנה עלול הדבר שלא תעלה תפילתו למעלה.

גם בשאר דברים המסמלים ענין של יהדות אף שאינם מצד המנהג מן הראוי שלא לשנותם כגון עניני הלבוש, ואף שלכאורה הוא ענין חיצוני, מכל מקום הוא משפיע גם על הפנימיות, כי הלבוש מסמל את מהות המתלבש בו, והוא מגביל את האדם מעשיית דברים שאינם תואמים לחיצוניותו. ובזכות שלא נסור ולא נשנה ממנהגי אבות, נזכה לחיזוק השלם בביתא משיח צדקנו, שאז יקיימו בנו (מלאכי ג, ד) 'והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם'.

תיקון ליל שבועות

א. איתא בזהר שחסידיים הראשונים היו נעורים כל הלילה ועוסקים בתורה וכבר נהגו רוב הלומדים לעשות כן, ואיתא בשו"ע האר"י ז"ל שכל מי שבלילה לא ישן כלל ועיקר היה עוסק בתורה, מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק, והטעם כתב המ"א ע"פ פשוטו שישאל הוא ישנים כל הלילה והוצרך הקדוש ברוך הוא להעיר אותם לקבל התורה

[כדיאיתא במדרש] לכך אנו צריכין לתקן זה (ה"א תצ"ד ס"ב שם סק"א).
ב. גדול מעלת תיקון הלימוד בלילה זו מבורא בזה"ק, וכבר נדפסו המאמרים בתיקון ליל שבועות, לכן יזהר האדם מאד ומאד בתיקון לילה זו בלמוד כסדר שנדפס בתקון ליל שבועות, ויזהר בדיקוק התיבות ממש כמו בק"ש כי טוב מעט בכונה (וספר ושושן העבודה שער פ"ט).

ג. וז"ל ספר שער הכוונות (הדושי חג השבועות דרוש א'): ולא עוד אלא שצריך האדם שלא לישן בלילה הזאת כלל, ולהיות כל הלילה נעורים ועוסקים בתורה, כנ"ל באורך בהק' ספר הזהר בפ' בראשית ובפ' אמור. ודע כי כל מי שלא ישן בלילה הזאת כלל אפילו רגע אחד, ויהיה עוסק בתורה כל הלילה, מובטח לו שישלים שנתו, ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא, וכמ"ש הרשב"י בהקדמ' בראשית וז"ל: דיפוק ההוא שתא בשלם וכי עיי"ש, ולא עוד אלא שהודאת חיי האדם בשנה ההיא תלויה בענין זה, כי אם לא ישן כלל ודאי שלא ימות בשנה ההיא, ודי בזה, ולכן פשט המנהג הזה בישראל לעסוק בתורה כל ליל חג השבועות.

ד. ובספר בן איש חי (הלכות שנה א' פרשת במדבר) כתב וז"ל: ויזהר שלא לדבר שיחת חולין כל הלילה, וצריך להם שמירה גדולה בזה בלילה זו, מפני דכל עת שיש אסיפה מאנשים הרבה, דרכו של יצר הרע להכשילם לדבר דברי חול, ומדבר לדבר יבואו לדברים אסורים של שחוק ושל לשון הרע ויזהרו ללמוד כל סדר הלימוד של זאת הלילה, בחשק גדול ובשמחה רבה והתלהבות הלב, כי הלימוד המתוקן לזאת הלילה עושה פרי גדול למעלה וממשיך לנפש האדם קדושה וטהרה, ויתגבר כארי לישב על המשמר בעינים פקוחות לדחות את השינה, ולא יתמנע כלל, כי רבינו האר"י ז"ל החמיר מאד בענין השינה בזאת הלילה יותר מליל הושענא רבה, וכנזכר בשער הכוונות בדרוש הלילה הזאת עכ"ל.

ה. כתב בספר שלי"ה (סס שבועות פ' נו מצוה אות ה') וז"ל: החרדים לדבר ה' ישתדלו שיהיה מנין ביחד, דכל ביה עשרה שכינה שריא. וכתב שם עוד (דף פ"ד חיים תוכחת מוסר רס"ב) וז"ל: ומזה יתעורר האדם איך יעלה על מחשבתו לבטל מלימודו לדבר דברים בטלים או להיות יושב בטל, הלא לפעמים אסור לבטל מלימודו אפילו בשביל מצוה כמבואר לעיל, ואיך יבטל בשביל בטלה אשרי שומע דברי אלה ויתמלא חלחלה, להגות בתורת ה' יומם ולילה, ואז טוב לו סלה עכ"ל.
ו. המנהג הזה נתפשט בכל מקום כולם כאחד מגדולים ועד קטנים (שלי"ה שם אות ד').

ז. סדר הלימוד בלילה זו, תחילה תורה נביאים וכתובים ואחר כך המדרש, ואחר כך האידרא רבא, כי כן מפורש בזהר הקדוש למעני באורייתא מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים ובדרשות דקראי וברזי דחכמתא, ותר"ג מצות ילמדו קודם המדרש, ואם יש להם זמן ילמדו האדרא וזוטא גם כן, והכל מודפס בסדר תיקון ליל שבועות (בן איש חי שם ס"ד).

ח. מי שא"א לו להיות ניעור כל הלילה מאיזה סיבה לפחות ילמוד התנ"ך כדי להשלים התיקון (כפי החיים ס' תצ"ד סק"ח).

ט. וכתב בספר לב דוד להחיד"א (פרק ל"א) וז"ל: ותימה על האנשים האלה המשנים מנהג כל ישראל, דמי שאמר לקרות הלילה הזו בחבורה שהם רשב"י וחבוריו קדישין והאר"י זצ"ל הן הם אמרו שילמדו תנ"ך, וכי ומאחר דנחתי לקיים דבריהם מדוע מאנו לקבל הסדר דתקון רבנן, ואשרי הנוהר בהם בשומרם עקב רב ועם שונים אל תתערב עכ"ל.
י. נהגו כל ישראל לומר סדר התר"ג מצוות בשבועות משום דבעשרת הדברות יש תר"כ אותיות כנגד תר"ג מצוות דאורייתא ושבע דרבנן, כי הכל מרומזים בהלוותה, מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכול לשמוע (ערוה"ש ס"ד).

יא. וראוי ללמוד התר"ג מצות בס' אור השנים וקודם

התפילה, יכול לגמור התיקון וכן יקרא קריאת שמע קודם ברכת התורה, ויברך ברכת התורה אחר שיקום משינתו ושירת מור"ג ח"א ס' ס"ב, תוספות חיים על ספר חיי אדם ס' ט' סק"ו בשם בעל הדברי חיים).

→ • ←

ברכות השחר

כה. הישן בלילה פחות משיעור ששים נשימות, דינו כאילו היה ער (פסקי סידור הרב).

כו. אם ישן יותר משישים נשימות לכ"ע מברך כל הברכות (ס' מ"ו ס"ב סק"ד).

כז. שיתין נשמיך, רבו בו הדעות בשיעור זה, ו"א דהוא ג' שעות, ו"א דהוא יותר מחצי שעה, ו"א דהוא שיעור מעט יותר משלשה מינוט, ע"כ בעל נפש יחמיר לפי כמו (ס' ד' ביאור הלכה ד"ה ד"ה וכו').

כח. הגיע זמן עלות השחר והוא עוסק בתורה או בתפילה, אינו צריך להפסיק וליתול ידיו מיד, וכן מותר אז לילך יותר מארבע אמות קודם הנטילה, ואף אין צריך לדקדק שלא לגעת בעיניו ובמלבושיו וכדו', ואף אם לא ישן בערב החג דאז אינו מברך ברכת התורה מספק, ויש לו לשמוע מאחה, אעפ"כ מותר בתלמוד תורה, ומ"מ אם אפשר יבקש מאחר שיוציאונו בברכה זו (הליכות שלמה שם ס"ד).

כט. כשנטל ידיו בעלות השחר לא יברך על נטילת ידים רק לאחר עשיית צרכיו, ואז יברך על נטילת ידים ואשר יצר (מ"ב ס' ד' סק"ל).

ל. מי שלא ישן אף בערב החג לא יברך ברכת התורה בעצמו, אלא יבקש ממי שישן שיוציאו בברכתו ויאמר מיד אחר כך איזה פסוקים או שיכוון בברכת אהבה רבה לצאת ידי ברכת התורה, וילמוד מעט יתקף אחר שמו"ע (מ"ב ס' מ"ו סק"ח).

לא. ובשו"ע הרב (שם ס"ז) כתב דאם אין לו מי שיוציאו בברכתו יברך בעצמו. ובספר כף החיים (שם סק"ג, וכל בפסקי סידור הרב, ברכי יוסף ס' מ"ו סק"ג) כתב בשם האר"י ז"ל שלכתחילה מברך לעצמו, ועיי"ש שכתב עוד דכן המנהג פשוט דהניעור כל הלילה מברך בבוקר ברכת התורה, ואחר המנהג לא אמרינן ספק בברכות להקל.

לב. אכן אם היה ישן בערב החג שינת קבע על מנתו

(בספר הליכות אבן ישראל כתב שאם ישן שינת ארעי שלא על מנתו, לא חשיב הפסק) [אפילו אם שנתו ביום היה נדבדו (הליכות שלמה ס"ז)] אף אם בלילה שלאחריו היה ניעור כל הלילה, פסק הגאון רע"א דבזה לכ"ע צריך לברך ברכת התורה בבוקר, ואין ברכת אהבת עולם של ערבית פותרתו אם לא למד מיד אחר התפילה (מ"ב שם).

לג. יש עוד עצת, להתנות ביום קודם שאינו רוצה לצאת בברכת התורה רק עד למחר בבוקר כשירצה לברך (ש"ח) אבן ישראל ח"ט ס' ס"א אות ב', ובספר הליכות אבן ישראל כתב בשם (בכת"י) שכן ראוי לעשותו.

לד. ולענין ברכת אלוקי נשמה וברכת המעביר שינה, דעת הא"ר שלא לברכם אם היה ניעור כל הלילה, ויש מפקפקין בזה, ולכן יראה לשמוע אלו שתי הברכות מאחר ויכוין לצאת ממנו, ואם ישן בלילה ששים נשימין לכ"ע יכול לברכם (מ"ב ס' מ"ו סק"ד).

לה. ו"א דמברך כל הברכות אף שלא ישן כלל, לפי שעל מנהגו של עולם נתקן (כפי החיים סק"ט בשם האר"י ז"ל).

לו. ו"א דסגי שינת ארעי כל שהוא ואף שלא על המיטת בין אם הוא בלילה ובין אם הוא ביום שלפניו, כדי לברך ברכת אלוקי נשמה וברכת המעביר שינה (הליכות אבן ישראל).

לז. אם אינו מוצא מי שיוציאו יד"ח ברכת אלוקי נשמה וברכת המעביר שינה, ראוי לברכו אחר שינתו הקבוע ביום (השובות והנהגות לחג השבועות).

לח. לענין ברכה על טלית קטן יש דעות בין הפוסקים וע"כ יראה לכוין לפטור אותה בברכה שמברך על טלית גדול (ס' תצ"ד ס"ב סק"א).

לט. ושאר ברכות השחר לכ"ע יכול לברך, מפני שאין הברכות על הנאת עצמו בלבד, אלא מברכין שהקב"ה ברא צרכי העולם, ואף אם הוא אינו נהנה מ"מ אחרים נהנין, וכן המנהג פשוט ואין לשנות (שלחן ערוך ס' מ"ו ס"ח).

למודו יאמר לשם ייחוד וכו' והריני רוצה ללמוד תר"ג מצוות שציוה לי הבורא ית"ש ויתעלה, וכוונתי כדי לידע להזהר בהם ולשמור ולעשות אותם, וכשיגיע לאותם מצות הנוהגין בזמן הזה יקבל על עצמו במחשבתו בשמחה עצומה בקבלה אמיתית לקיימם, כי זה עיקר ושוורש הלימוד (יסוד ושושן העבודה שם).

יב. הנוהגין להחמיר בדאורייתא בזמן צאת הכוכבים דר"ת, וסומכין על קריאת שמע שעל המטה יש להם ליהזר בליל שבועות לקרוא הקריאת שמע קודם הלימוד (השובות והנהגות לחג השבועות).

יג. הנשים אין ואומרות הלימוד של ליל חג השבועות אלא ישנות כבכל לילה (ענין יוסף חי פ' וישלח).

יד. מי ששוחתה לצמאנו בעת לימודו, ובדעתו לשתות עוד כמה פעמים במשך הלילה, אם כיוון בברכת שהכל לפטור בה כל השתיית שלאחרית, אינו מברך שנית (מ"ב ס' קפ"ד סק"ז), ומ"מ עדיף טפי שיברך בורא נפשות ויחזור ויברך שהכל על כל שתיה ושתייה (הליכות שלמה פ"ב ס"ג).

והוא יש חשש שיעבור כדי שיעור עיכול בין כוס לכוס, נכון מאד שיברך ברכה ראשונה ואחרונה על כל כוס וכוס (מנחת יצחק ד"ה ס' ק"ב).

→ • ←

טבילה באשמורת הבוקר

טו. בהגיע עת אשמורת הבוקר קודם עלות השחר מעט יש לטבול במקוה, וע"י כן אנו מקבלים תוספת קדושה (שער הכוונות שם).

טז. והמנו סמוך לאור היום קודם עליית השחר בעת שמשחיד פני הרקיע כמו חצי שעה (סידור האר"י הר"ר שנתו ז"ל).

זהירות משיחה בטילה

יז. בשם מורי נר"ו (ובעל שם טוב) צריך ליהזר מאד אחר התיקון שעשה בלילה, שלא יפסיק בשום שיחה בטילה עד אחר שאמר במוסף קדושת כתר, כי אז עולין כל קישוטי הכלה שעשה בלילה, על כן יזהר מאד לטהר מחשבתו, על כל פנים עד כתר זה (שם).

יח. ובספר פלא יועץ (ערך ערות) כתב וז"ל: ובלבד שלא יהא יושב ובטל או מדבר דברים בטלים או אסורים עם המעלה עשן בפיו, כי עושה אלה השינה הנאה להם והנאה לעולם.

שינה קודם התפילה

יט. מי שהיה ניעור כל הלילה לישון קודם אור היום, אסור כמו חצי שעה קודם, אף שעדיין לא הגיע זמן תפילה וק"ש, ואם מוסר שינתו לאחרים אין כאן חשש (ש"ח ב"ן עולם ס' א').

כ. בשו"ת שבט הלוי (ח"י ס' מ"ט) כתב וז"ל: מ"מ מהרגיל שראיתי בדבר גדול כזאת שנעשה בצבור וכולם נעורים וכולם צריכים להתועדע שוב בשעת תפילה, רק מיעוט דלא שכיח שיאחרו עי"ז תפילה הנ"ל, וכיון דאם יתפללו אחרי שניעורו כל הלילה רובם ככולם אין תפלתם תפילה כלל, כי השינה מתגברת עליהם לדלו ושלא לכוון וגם חוטפים ורודפים (ומבטלים הפיוטים), ועכשיו במאורח מתפללים במתניות ובכוונה רצוף, אלו היתה שאלה כזאת באת לפנינו מה עדיף, ספק הרגיל כל לא התפלל כלל, וספק קטן דילמא יאחר ע"י שינה, מ"מ רובם ככולם לא מאחרים היה בדואי דעת תורה מחייב ג"כ לדחות ספק התפילה של עכשיו כלל לפני ספק איסור שינה לפני התפילה, זהו הנראה לענ"ד היות שגם אני ראיתי גדולים וטובים שעשו זה, אע"פ שמצוה גמורה לחפש דרך של שומר וכה"ג, ואני בעצמי רגיל מאבותי ורבותי להתפלל מיד בעלות השחר כותיקין דרך התעוררות ומימיות הלב וברוב עם עכ"ל.

כא. ולפי הנראה דכל אחד צריך להרגיש בעצמו, אימתי הזמן הנכון שיתפלל בכונה כראוי ליום קדוש זה.

כב. ההולך לישון קודם התפילה, יזהר לקרות קריאת שמע קודם השינה אם יש חשש שיאחר זמנה, או שיעמיד שומר שוואה יעיר אותו קודם הזמן (כפי החיים ס' נ"ח סק"ד).

כג. זמן קריאתה משיכיר את תבירו הרגיל עמו קצת ויכירנו (שלחן ערוך ס' נ"ח ס"א), והוא כחמישים דקות קודם הגין החמה, ובדיעבד שייך שירדם ויירא שיאחר זמנה יקרא קריאת שמע בזמן עלות השחר (שם מ"ב סק"ט).

כד. ההולך לישון שינת קבע אחר עלות השחר קודם

דוד המלך הסתלק בעצרת בכדי לחזק את ענין התפלה ביומא דאורייתא

--- ישי הוליד את דוד ---

בחג השבועות זוהה שמשו של דוד המלך בעולם ובאותו היום כעבור שבעים שנה נסתלק על זמן הסתלקותו שנינו בירושלמי (ביצה יא.) "אמר ר' יוסי בי ר' בון, דוד מת בעצרת". ואילו את זמן לידתו אנו למדים מתוך מאמר הגמרא (ראש השנה יא.) "הקדוש ברוך הוא יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום מחדש לחודש, שנאמר (שמות כג ט) 'מספר ימך אמלא'."

זהו אם כן אחד מן הטעמים שנתנו קדמונו (שמלה חדשה קכא) לבאר את המנהג לומר מגילת רות בחג השבועות (הבא בשולחן ערוך ארח סימן תצ סעיף טו) שהלא ביום הזה נולד ונסתלק דוד המלך, וכל עיקרה של מגילת רות הוא בכדי להודיע סדר יחוסו והשתלשלות לידתו של דוד המלך, "וביניו הוליד את עובד, ועובד הוליד את ישי, וישי הוליד את דוד (רות ד, כא)", על כן קוראים מגילה זו בשבועות יום לידתו והסתלקותו.

--- זמירות היו לו חוקיק ---

כל ימיו אשר חיה היה דוד המלך מלומד סבל ומכאובים כבר בעת שנולד חשדו בו אחיו כי נולד שלא בכשרות עד שמפני כן היו מנדים אותו מהם ובזמן שהם ישוב בכבודו של עולם שלחו אותו לרעות את צאן אביהם בשדות ובעפרים.

אף לאחר מכן נרדף היה מאת שאול המלך שרצה להרגו נפש, ואפילו כאשר כבר עלה על כס המלוכה ונתעלה לגדולה עדיין לא ידע מרגוע לנפשו וצרות רבות ומשונות תכפוהו הדישים לבקרים שונאים מבית ומחוץ, כל שנות מלכותו היה נתון במלחמות עד שאפילו מבניו עצמו היה נרדף על ציווארו.

אך בכל זאת מעולם לא עזב את האמונה והביטחון בבורא כל העולמים כמו שהעיד על עצמו ואמר (תהלים קיג, ל) "דרך אמונה בחרתי, ולמרות שצרות רבות ורעות הקיפוהו מכל עבר בלא זאת לא הניח עצמו מן התורה והמצוות כמלא נימה, כפי שאמר עוד (ק"ט, סג) 'חבלי רשעים עקדני - שיללו נפשי, ובכל זאת תורתך לא שכחתי, כמעט כילוני בארץ ואני לא עזבתי פיקודי' (שם פז).

כל כך היה דוד המלך אחוז בהתורה הקדושה, תבוקה ודבוקה בה, די לנו אם נתבונן בלשונות הנוראים שכותב דוד המלך בתהלים על אהבתו את התורה הקדושה, וביותר מורגש הדבר בקאפיטל ק"ט, שם נראה בעליל כי נפשו יצאה בדברו מרוג געועים והתרפקות על דברי התורה, ולא זו בלבד, אלא שהוסיף דוד המלך לבקש מלפני הקב"ה על ספר התהלים שיהיה קדוש בקדושת התורה, וכדאימת במדרש (מדרש תהלים א, א) "יהיו לרצון אמרי פי (תהלים יג, טו), לא יהיו קורין בהם כקורין בספרים אלא יהיו קורין בהן ונטולין שכר עליהם כנגעים ואהלות", שהם חלקי התורה החמורים ביותר.

--- עמוד צלותהוה דירשאל ---

אבל כאשר נתבונן מה היה הנקודה המרכזית של דוד המלך, נגלה שהיה זה ענין התפילה שהקיא את כל מהותו, על כל דבר וענין שהיה עובר עליו או מתרחש עמו, ולא מעט עבר עליו כדכתיב (תהלים סב, ז) 'כל משבריי וגלוי עלי עברו, היה מפיל בקשה ותחנונים לפני הקב"ה כבן המתחטא לפני אביו, דוד המלך העיד על עצמו ואמר (סב, ז) 'ואני תפלה, וכדפירש שם רש"י, "ואני תפלה - ואני מתפלל אליך תמיד". וכן אמרו בגמרא (מסילה ית, א) "וכיון שבא דוד באחת תפלה, שדוד הוא עמוד התפילה של כלל ישראל."

על כן כל איש ישראל, בכל צער ומצוק שימצאנו ביום מן הימים ימצא מפלט ופורקן בין דפי התהלים אין לך דבר וענין שלא שפר עליו דוד המלך נעים וזמירות ישראל את שיחו לפני קונו, כלשון קדשו של הרה"ק המאור ושמש ז"ע (פוסת משפטים) "דוד המלך ע"ה היה מתפלל על כל העניינים שצריכים ישראל עד ביאת משיחנו, על החולים שיתרפאו ועל הבריאים שלא יהלו ועל פרנסתם שיתברכו ולבטל מהם כל הגזירות קשות."

--- תורה ותפלה כאחד ---

מענה מצי לן למיסר טעם הנון מדוע בחר הקב"ה שישתלק דוד המלך דווקא בחג השבועות ויום מתן תורה, בכדי להזכיר לנו ולעודד אותנו בעיצומו של יום קבלת התורה ששמעתתא בעי צילותא, ויחד עם התורה שניתנה בו ביום צריך להוסיף לזה ולצרף עמה גם את עבודת התפלה והתחנונים כי תורה ללא תפילה אינה די, ואף תפילה ללא תורה אינה כראוי, אלא שניהם צריכים זה לזה ומשלימים אלו את אלו.

לפיכך בחר הקב"ה לסלק את דוד המלך דייקא ביומא דאורייתא, על ידי זה נוטלים בידם ביום זה כל בני ישראל את ספר שירי דוד המלך, ושופכים את לבם כמים בערגה וכיסופין עם פרקי התהלים שכתבם דוד המלך בקדושה ובטהרה, ועל ידי זה מתעלה ביום מתן תורה גם כח התפלה.

על כן, ביום גדול וקדוש זה - יום מתן התורה והילולת דוד המלך ע"ה, כאשר נתנו להרבות באמרת תהלים מלין קדישין אותם חיבר דוד המלך נעים וזמירות ישראל, נפל תחנה ובקשה לפני מלך מלכי המלכים שיזכנו לקבל התורה כראוי, שיאיר עינינו בתורה וידבק לבנו במצוותיה, שיערב נא השם אלוקינו את דברי תורתו בפנינו.

נשפוך שיה ערב יחד עם דוד המלך שהשתתף בתפלה ותחנונים לפני הקב"ה, 'גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך' (ק"ט, יח), "דרך שקר מסר ממני ותורתך חגלי ושם כ"ט) 'הביני ואצרה תורתך ואשמרנה בכל לב' (שם לד), 'ואשמרה תורתך תמיד לעולם ועד' (שם סד), כן יעזרו על דבר כבוד שמו יתברך.

• רבות רעות צדיק ומכולם יצילנו ה' •

ברם מלבד הבקשות והתחנונים הבוקעים ועולים מתוך ספר התהלים המשמשים כמים קרים לנפש עיפה וכרטייה על גבי המכה, ישנו עוד ענין שממנו ניתן לשאוב חיזוק ועידוד לרפאות ולחזק הנפש בכל גל וגל שעובר על האדם.

דהנה, דוד המלך היה צאצא לרות שבאה מהעם המואבי, שהתורה אסרה לבנות ישראל להינשא אפילו עם גרי הצדק שבאים מהם והיו אנשים טופלים עלילות של הבל ורעות רוח על דוד המלך וכאילו תולים את הקלקלה במקולקל, באמרום שיש לו הנהגות נפסדות שנובעות מעצם היותו נצר לרות המואבית, והתגלגלו העניינים עד שהרחיקוהו אחיו ומיטו אותו לרועה צאן אביו הרחק מן העיר ומחברת האנשים בכדי שלא ייבושו בו.

כך היה יכול הענין להימשך זמן רב, אבל הקב"ה סיבב את הדברים באופן אחר לגמרי, די לבסוף הגיע שמואל הנביא אל ישי לברור את אחד מבניו עליו ישיית את כתר המלוכה, ישי היה ליבו סמוך בטווח שהכוונה לאחד מבניו הגדולים וכלל לא העלה בדעתו שהכוונה לדוד צעיר הבנים, אך שמואל הנביא דרש ממנו במפגיע להביא אליו גם את דוד, ואז כשהופיע דוד לפניו שרדה נבואה על שמואל הנביא ושמע את הקול (שמואל א טז, יב) "ויאמר ה' קום משהכו כי זה הוא וגו' וימשה אותו בקרב אחיו."

לפן אותו הזמן וילך דוד הלך וגדל עד שזכה בכתר המלוכה שתהיה לו ולזרעו אחריו עד ביאת יונן, ולא זו בלבד, אלא שכל כך עלה ונתעלה במדרגות הקדושה עד שנעשה רגל רביעי במרכבה יחד עם האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב.

ללמדנו, שלעולם אסור להתייאש, אפילו יעברו על ראש האדם משברים וגלים עד אין חקר, בכל זאת יתחזק ויתאמץ ואל ירך לבבו, שהלא כן אנו מצאנו בדוד המלך שהיה מלוכף ביסורים נוראים הרפות וביזיונות ברוח ובגשם אבל לבסוף מצאנו שרוחם הקב"ה את קרטו עד אין שיעור ועד אין חקר, התנער מעפר והוקם על נותנים דברים אלו אחרית ותקוה טובה לכל דורש ה'.

חג השבועות 'עבר' או 'נשאר'?

אסרה נודעת שגורה בפי העולם (ספר קול מבשר ח"א פר' נשא ועוד בספרה"ק) ומטו משמיה דהרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב ז"ע בדרך צחות: "שבת נאך (אחרי) שבועות שבת נאך (עוד) א'שבועות". (תיבת נאך באידיש - משמעותה גם 'אחר', וגם 'עוד').

בעומדה כה תוך שבעת ימי תשלומין של חג הרי לכך ניתנו ימים הללו, להשלים ענין 'קבלת התורה' בשמחה ובאהבה, ולנצל בהאי שבטא קדישא את כח חג השבועות הנוסף שיש בה.

דורשי רשומות רמזו בכח שבת זו: "נשא" (שביב השנים קוראין בה בשבת שלאחר שבועות) - ראשי תיבות: "ש'בת נאך א'שבועות" - שבכוהה לרוםם ולהעלות את איש ישראל "נשא את ראש בני ישראל".

כך גם בשבת שאחריה בפרשת בהעלותך בה אנו מוצאים כי הקב"ה מצווה את אהרן הכהן "בהעלותך את הגרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הגרות" לכאורה קשה מזה השלשון "בהעלותך" היה צריך לומר "בהדלקתך"? אלא הקב"ה אומר לאהרן הכהן עד לך שבכל פעם שאתה מדליק את המנורה אתה "מעלה" את עצמך ואת כל ישראל במדרגה, וזהו תפקידך "להעלות" את ישראל ממדרגה למדרגה.

אמנם הדברים נאמרו לאהרן הכהן, אך בידוע שכל מה שכתוב בתורה שייך לכל אחד מישראל בפרטות כל מצוה שאנו עושים יכולה להיעשות תהם או שיכולה "להעלות" אותנו למדרגות גבוהות כן הוא גם בימי קדשנו שבתות וימים טובים יש שהשבת או החג "עוברים" אצלם ויש כאלה שמכל שבת וחג הם מתעלים וכשרואים אותם לאחר החג ניכר עליהם כי פנים חדשות באו בכאן.

קבלת התורה בכל יום

הרושם הכביר והנעלה של ימי חג השבועות - שעברו עלינו מתוך התרוממות הרוח ועדן הנפשות - עדיין לא נמוג. כולנו כאחד זכינו לקבל את התורה הקדושה, בהתחדשות ובחינות ממש כמו ואנו מקבלים זאת בפעם הראשונה, עליונים שישו ותחתונים עלו בקבלת תורה מסיני. ומקובלנו מן החסידים הראשונים שהיה שוגר על פיהם לומר: 'שבת נאך שבועות - שבת נאך שבועות. כלומר, השבת לאחר חג השבועות יש לה עדיין את סגל רוממות וקדושת ימי החג. לאור זה נמשיך לעת עתה לעסוק בענייני חג השבועות - דהיינו - קבלת התורה. לאמיתו של דבר, קבלת התורה איננו מאורע המתרחש בחג השבועות בלבד. בכל יום בשעה שיושב האדם ועוסק בתורה מבלי לפספס דקה של לימוד התורה, קיים אצלו בחינה של קבלת התורה מחדש. בברכות התורה אנו אומרים: ברוך אתה השם 'נותן' התורה. כמו כן: ברוך אתה השם 'המלמד' תורה לעמו ישראל. כל הברכות נאמרות בלשון הווה ונוכח. הדברים מתרחשים כעת הקב"ה נתן לנו עכשיו את התורה, כעת ממש הוא מלמד אותנו את דברי תורתו.

הטוירי זהב (סימן סו ס"ק ה) כותב את זה מפורש: "ונראה לי עוד, שתקנו לחתום 'נותן' התורה' שיש במשמעותו לשון הווה ולא נתן בלשון עבר, אלא הכוונה שהוא יתברך נתן לנו תמיד בכל יום תורתו. דהיינו, שאנו עוסקים בה וממציא לנו הוא יתברך בה טעמים חדשים".

העוסק בתורה הקב"ה לומד עמו

בצוואה

במעמד קבלת התורה השרה הקב"ה את שיכנתו הקדושה בסוד ישרים ועדה במקלות שישים ריבוא מישראל. אולם גם כיום כל יחיד ויחיד, שמתיישב לעסוק בדברי תורה, זוכה להשראת השכינה. הלא כך שנה לנו התנא באבות את משנתו, "עשרה שיושבין ועוסקין בתורה שכינה שריה בנייהם שנאמר (תהלים פב א) 'אלקים ניצב בעדת ק-ל, ומנין אפילו אחד? שנאמר (שמות כ כא) 'בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך'".

התלך רבי חיים מוולוז'ין זע"ל בספרו 'נפש החיים' (שער ד פרק ה) כותב בעניין זה דברים מלהבות אש, זה לשונו: "זלא עוד, אלא כי גם באותו העת שהאדם עוסק בתורה למטה כל תיבה שמוציא מפיו, הן הן הדברים היוצאים כביכול גם מפיו יתברך באותו העת ממש". "ולכן אמר דוד המלך ע"ה (תהלים קיט, עב): 'טוב לי תורת פיך וגו', אמר כי ליבי שמח בעמלי בתורה הקדושה ברוב עו, בהעלותי על ליבי שהיא 'תורת פיך', שכל תיבה ממש מהתורה שאני עוסק בה כעת הכל יצא וגם עתה היא יוצאת מפיו יתברך". עד כאן דבריו הנוראים.

הנאן המופלא רבי זונדל קרויז צוקל נהוג היה לומר, שלעולם אין באפשרותו של בן תמותה להבין את תורת ה' שהיא חכמה אלוקית, רק הודות כך שהקב"ה מלמד בעצמו את התורה לכל אדם שנשפט חשקה בתורה, מסוגל האדם האנושי לקלוט את דברי התורה, וכאשר אדם יושב ולומד ומרגיש שהבין את הנלמד, פירוש הדבר שהקב"ה לומד עמו כעת, והוא המעניק לו הבנה בדברי התורה הקדושה.

עד שתחפץ

אכן, לא די בואת שאנו זוכים לטעום ולהשיג מאורי הפסגה ולהסתפק בכך, כי אם לא נשכיל לשמר בקרבנו את השפעות הקירבה לזה סיני ומעמד קבלת התורה, הרי שלא יישאר בנו הרבה מאותו רושם נטוב, ובצוק העתים יימונו כל ההתלהבות של ההכנה ועבודת ימי השבועות עצמו. אמנם כאשר יתבונן בדברי הרמב"ן שהובאו בקדושת לוי לחג השבועות וז"ל: שכאשר מגיעה לאדם איוו התעוררות של ידאה ואהבה להש"ת, אזי תיכף ומיד יראה לעשות לה כלל, כלומר, היינו שיעשה תיכף איהו מצוה, כגון: ניתנת צדקה או ישב ללמוד וכדו, מפני שידוע שההתעוררות הבאה אל האדם בפתע פתאום היא אור הנשפע על האדם מלמעלה, ונקרא בחינת

טיב הקהילה

בס"ד

נשיא
ט' סיון תשפ"ד
 זמני הרלקת הגרות ומרצ"ש
הרה"נ 7:11
מוצ"ש 8:29
ר"ת 9:04
 סוף זמן קריאת שמע ותפילה
סוק"ש א' 8:10 | **סו"ת א' 9:40**
סוק"ש ב' 9:03 | **סו"ת ב' 10:15**
זמנים לפי ששון קיז |
נלין פס:
733

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

ברצף היא מזככת יותר את האדם, והיא מכשרתו יותר למאור קדוש המקרבו אל בוראו ומעוררו לחשובה.

יודוע מה שכתב החזון איש' באגרותיו: 'ללמוד שעה אחת ולהפסיק שעה אחת הוא קיום התורה האפס והעדד וכל הלימוד התמידי הוא סוד הקדושה, וזה שעושה תורתו קרעים-קרעים אסף רוח!'

כלומר, כשם שאי אפשר לאסוף רות ומי שאוסף רוח הרי אין בידו כלום, כך מי שמפסיק בכל רגע מלימודו הרי זה נחשב כאוסף שאוסף רות, כי רק הלימוד בהתמדה וברציפות משרה על האדם רוח קדושה ומרוממותו ומגדלתו ונותנת לו הרגשה של קירבת ה'.

הדברים האמורים שופכים אור על הסיפור שמספרים לנו חז"ל על התנא הקדוש רבי עקיבא, (ראה הסיפור באריכות במסכת כתובות סב: סג.) שמשך שתיים עשרה שנים רצופים למד תורה בבית המדרש, וככלות הימים האלו אחר שזכה

כבר להימנות עם התנאים הקדושים וכבר זכה ל"ב אלף תלמידים ביקש לחזור לביתו, ואכן חזר עד סמוך לביתו, ושם שמע איך שרחל אשתו אומרת לשכנתה, שמצידה יכול להמשיך בתלמודו עוד "ב שנים. בשמעו זאת הפך מיד פניו ושם פעמיו שוב לבית המדרש.

עובדא זו היא לחידה בעיני הבריות כי בראיה שטוחית אין אנו עומדים על הליכותיו של רבי עקיבא, ואילו היינו שם היינו אומרים לפניו: אדונינו רבי עקיבא, שמעת שזוהתך מרוצה ממעשיך? תן הודאה לה על חלקך הטוב! אבל אין זו סיבה להתעלם ממנה מכל וכל, הרי אין ספק שהיתה חפיצה לשמוע ממך אות חיים, אם כן כשאתה כבר עומד על סף ביתך היכנס נא לכמה רגעים שאל בשלומה, תודה לה על כך שלא הפריעך עד כה ממשנתך, בשר לה על הצלחתך הגדולה שהיתה כה משתוקקת לה ולאחר מכן חזור שוב לבית המדרש להלמודך, למה לך לחזור תיכף לאחורך מבלי שתדע כלל שבאת עד סף ביתך?

שאלה זו שאלו בעלי המוסר, והשיבו: אם היה רבי עקיבא נכנס לביתו למשך זמן מה, שוב לא היה זה עשרים וארבע שנות תורה, כי אם שתיים עשרה ועוד שתיים עשרה. והמעלה שזוכים על עשרים וארבע שנות תורה אי אפשר לזכות בה על ידי שתיים עשרה ושתיים עשרה...

וראויים הדברים להיאמר בשבוע שקוראים בו פרשת נשא שזוהי בדרך כלל השבת שלאחר חג השבועות, הלוא הוא החג שבו אנו מקבלים את התורה, וצדיקים אמרו שזה החג הוא יום הדין יותר מראש השנה, כי בראש השנה דנים על הגשמיים, ובחג השבועות דנים על הרוחניות, וכל אחד זוכה בזה החג לקצבה של תורה, אי לכך עלינו להקיש קצבה לקצבה, ולהבין, שכשם שקצבת המזונות תלויה גם בהשתדלותך, כך תלויה גם הקצבה ברוחניות בהשתדלותך, אולם אם בגשמיים סגי בהשתדלותך מועטת הרי ברוחניות צריכים הרבה מאוד השתדלות, ברוחניות אין המושג של 'בטוחו' להיפך, ככל שירבה בעמל יזכך יותר את עצמו, ויכשיר ביותר את נשמתו להנות מקצבתה שקבלה בזה החג.

עול התורה והמצוות, אבל אחר שמקבלים - נהפכת התורה לדבר מתוק אצל האדם. ומה שאמרו רבותינו ז"ל (בבבליא בפירוש) שכל ההתחלות קשות, פירש רש"י כאן, שהכוונה לקבלת שבת, שבתו טמון עיקר הקושי.

זהו שאומרים לאדם לפני שמקבל עליו עול תורה ומצוות, שידע שרק ההתחלה היינו הקבלה קשה, אבל אחר שמקבל אדם עליו עול תורה, נעשה הדבר למתוק, משום שעיקר הקושי הוא לצאת מספיקות שישנם בעולם, אבל אחרי שמקבל עליו ויוצא בזה מכל הספיקות, נעשה קל עליו הדבר.

כן הוא בכל דבר טוב שבעולם: קשה מאוד לאדם לקבל על עצמו דבר, כי תורה איך יוכל לקיימו. לכן לימדה אותנו התורה הק' שצריכים כביכול לקפץ לתוך הדבר ולקבל זאת על עצמו, ובעזרה בהמשך יערב עליו הדבר, כהבטחת הבורא שיערב לכם מכאן ואילך, ורק ההתחלות קשות הן.

עבודת ה' ללא הפסקות

והיזיר לה' את ימי נדודו והביא פכש בן שנתו לאשם והימים הראשונים יפלו כי טמא נדודו. (וי. יב) ופירש"י: והיזיר לה' את ימי נדודו - יחזור ויטנה נדודו כבתחילה: והימים הראשונים יפלו - לא יעלו מן המנין:

הדין הנאמר במקרא זה, שנידוד שנטמא יפלו ימי נדודו הראשונים ושוב לא יהיו אלו מן המנין, מעוררים תמיה, כי למה אכן באמת יפלו הימים הראשונים? הלוא הנדודות הוא ענין של 'סיגוף', וזה שקיבל עליו נדודות הרי לא קיבל עליו כי אם סיגוף של שלושים יום, וכפי שאמרו חז"ל (נדוד ה.): 'סתם נדודות הוא שלושים יום, ואם כן גם אם בתוך השלושים יום נתחלל יום אחד, כבר עשו הימים הראשונים את שלהם והנדוד כבר נודרך על ידם, ולמה אם כן מוטל עליו לחזור ולהסתפק?

אמנם כשמתבוננים היטב בתכליתה של מצוה זו מתיישבים הדברים על הלב, שכן לא נודע הסיגוף אלא כדי לבטש בהחומר ובכך להכשיר את עצמו להתעלות במעלות העבודה, כי אחר שהחומר נחלש יש בכח האדם להתעלות במעלות העבודה, וכדי שאכן יזכה האדם לזיווך כדבעי יש צורך בסיגוף של שלושים ימים רצופים, כי רק מתוך כך יודרך הגוף עד שיהיה כלי נאה להפרות כח הצורה שבו.

זוהי לימוד לכל עבודה התלויה ברצף. על האדם לדעת שהזיווך שהוא יכול לזכות על ידי לימוד שעה רצופה, אינו יכול לזכות על ידי לימוד שתי חצאי שעות, כי הזיווך שזוכים מחצי השניה של השעה היא פי כמה ממחציתה הראשונה, ולכן כשולמד שתי חצאי שעות הוא זוכה רק לב חצאים ואולי יזכה על ידי שתי החצאים יחד רק למחצית מן הזיווך של שעה רצופה.

משל נאה לכך שמעתי בשם הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, למה הדבר דומה, לאדם הרוצה להרתח מים והרי ידוע הוא שפעולת הרתחה לוקחת בדרך כלל דקה אחת, אולם זאת רק בתנאי שלא יפסיק את פעולת החימום עד באו לנקודת הרתחה, אך אם כעבור חצי דקה מתהליך החימום ימלך בדעתו לבטל את החימום, יתקררו המים וכשימלך שוב לאחר זמן להחדש את הרתחה, יצטרך שוב להתחיל כל תהליך החימום מחדש, ולא יועיל לכך החימום הראשון.

כעין זה הוא גם בעבודת ה', אם רוצה האדם להתעלות במעלות הקדושה, מוטל עליו לעבוד את בוראו ברצף, וככל שמחמיד בעבודתו כך זוכה לעליה גדולה יותר.

וראה את לשונו של הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק ז"ע, בצעטיל קטן שלו (אות י) חז"ל: 'אחרי שיאמר תפילת השבת המתחלת 'לנגי רוצה ללמוד, יראה בכל כוחו שלא לעשות שום הפסק אפילו במחשבה אחרת, וזאת מחשבת הלימוד ומחשבת הצעטיל קטן שהוא לפני עיניו, כי המאור שבה יחזירונו למוטב עכ"ל. הרי לך מלשונו שככל שהתורה היא יותר

הפסח פעמול הקודם <

'שמה'. ולכן צריך האדם להלבישה בנוף, כדי שיהיה לה חיווק ובסיס. וזה פירוש הפסוק: 'מה תעירו ומה תעוררו את הארבה עד שתחפץ' (ש"ש ב. א.), כי 'הפח' הוא מלשון 'כלי'. דהיינו, ההתעוררות היא שבאה אל האדם נוקמה מיד לכלי, ע"כ. על כן צריך לעשות כלי קיבול לאצור ולאגור את אותו התעוררות הנשפעת מלמעלה, ולקבל על עצמו קבלה טובה ואמיתית בלימוד התורה שאפשר לעמוד בה וליישמה, ובכך לבסס ולהעמיד את ההתעוררות שתשמש כמדונה תמידית לעליה בעבודת ובתורה ה'. ואפשר לרמז שלכן בדרך כלל קוראים 'פרשת נשא' בשבת שאחרי חג השבועות, היות ובזמן של קבלת התורה, הזמן גרמא והקריאה מעוררת את הזמן, שאז זוכה כל אחד מדי שנה להרים את עצמו, שזו המשמעות 'נשא'. והיינו שכל אחד צריך לדעת שחג השבועות - זמן מתן תורתנו, העלה אותו למדרגה יותר גדולה בתורה ועבודה, ונשתנה לטובה ממה שהיה לפני חג השבועות. וכידוע פרשת

אם עתה תקבלו עליכם - מכאן ואילך יערב לכם

על הפסוק יצעתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמתם את בריתי והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ' (שמות יג. ה) פירש רש"י: ועתה - אם עתה תקבלו עליכם יערב לכם מכאן ואילך, שכל התחלות קשות: ושמתם את בריתי - שאכרות עמכם על שמירת התורה.

מגלה לנו רש"י, שמה שכתוב בתורה 'אם שמוע תשמעו' הוא על הקבלה, שכן, עיקר הקושי הוא ההתחלה, לקבל על עצמו את

זמן מתן תורתנו

אתה בחרתנו מכל העמים, אהבת אותנו ורצית בנו וכו'. ותתן לנו ה' אלקינו באהבה מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון את יום חג השבועות הזה - זמן מתן תורתנו.

לשון 'מתן תורתנו' יש במשמעותו לשון הווה ולא רק הומו של 'נתינת התורה' בעבר, אלא הש"ת 'נותן התורה' תדיר. ובכל שנה ושנה בהגיע חג השבועות נותן הקב"ה את התורה לישראל מחדש. ואין זה נחגג לזכר על נס שהיה בעבר לפני שנים רבות, אלא הוא נס המתרחש ונעשה כעת חיה ביום ה' בסיון שבכל שנה ושנה.

כאשר מלמדנו המגיד הקדוש מקווינין זצוק"ל בספרו הטהור 'עבודת ישראל' (שבועות ד"ה ביום הזה) הולחך: "ביום הזה באו מדבר סיני (שמות יט, א) ופירש רש"י, לא היה צריך לכתוב 'ביום הזה', אלא שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום נתנם. - נראה לרמזו בדברי קדשו, כי באמת בכל שנה ושנה כל ימי עולם נתגלה הדבר ההוא שהיה בימים ההם. כגון בימי פסח שיצאו ממצרים גם בכל שנה יש נפשות מישראל שיוצאים ממצרים. וגם בחודש הזה כיון שקרבו לפני הר סיני נתגלה גם כן שיוכלו לקרב את עצמם להקב"ה ולקבל התורה ולקרב עצמן לפני הר סיני וכו'".

"ולזה צריך כל אדם כשבא ראש חודש סיון עד חג השבועות לקרות באותו עסק התורה ולהמשיך לו זה הקדושה שנתגלה ביום זה".

"וזה שפירש רש"י, שיהיו דברי התורה חדשים עליך כאילו היום נתנם דהיינו שבאמת נתגלה כל דבר בעיתו כמ"ש, עד כאן לשון קדשו.

יסוד זה מוכח ברור ממה דקיימא לן הלכתא בגמרא (שבת קכט:): גבי דין הקות דם בערב שבועות: "במעלי יומא טבא חולשא ובמעלי יומא דעצרתא סכנתא ונזרו רבנן אכולהו מעלי יומא טבא משום חטא טבא דעצרת דנפיק ביה זיקא ושמייה טבות דאי לא קיבלו ישראל תורה, הוה טבא להו לבשריהו ולדמיהו".

ונפסק כן הלכתא בשולחן ערוך (אור"ח ס' תסח ס"ו ברמ"א) ובמגן אברהם שם (ס"ק טו) פירש טעם הדין: "דבערב שבועות נפק זיקא דשמייה 'טבות', ואי לאו דקבילו ישראל אורייתא, הוה טבא להו לבשריהו ולדמיהו" ע"כ.

והשתא, אי נימא שאין בו חג השבועות כי אם 'זכר' לתורה שניתנה בסני בלבד, מאי טעמא נאסרה הקות דם מדי שנה בשנה בערב שבועות מחמת אותה זיקא הנקראת 'טבות', הרי היא לא יצאה כי אם באותה שנה שניתנה תורה, דאי לא קבילו ישראל אורייתא הוה טבא להו לבשריהו, ומה שייך לאסור משום זה להקזין דם בכל שנה בערב שבועות.

ועל כרחך מוכח מזה שיש בכל שנה קבלת התורה מחדשת חג השבועות ועד כדי כך שאם אינם מקבלים את התורה הוה שניתנה בזו השנה נפיק ביה זיקא של אותה שנה שיש בה סכנתא רח"ל.

הוא הדבר אשר דיברנו, קבלת התורה מתחדשת מחדש בכל שנה חג השבועות הוה כמו שנקרא 'זמן מתן תורתנו' בהווה בכל שנה ושנה.

[על פי 'טיב המועדים' - חג השבועות]

• § • § •

ההבדל בין עבודת המלאכים לעבודתם של ישראל - כדוגמת ההבדל שבין 'תמונה לציון'

שאלה יפה נשאל אחד מן הרבנים בחג השבועות מאחר שיש לו להשם יתברך מלאכים רבים העומדים לפניו לשרתו ולעשות רצונו תמיד, והם הרי מקיימים התורה והמצוה כהלכתה בדקדוק רב ועושים באימה רצון קונם למה נצרך הש"ת אם כן לתת את תורתו כאן למטה בעולם הזה, לקרוצי חומר וגושי עפר.

ויתרה מזו תקשי, על פי המבואר בסוגיא (שבת פח:): שהתורה מיסודה אינה שייכת למלאכי עליון, כי אם לבני ישראל למטה. כמ"ש: "בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא, ריבוננו של עולם מה לילד אשה בינינו. אמר להן לקבל תורה בא. אמרו לפני, חמודה גנוזה שגנוה לך תשע מאות ושיבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם אתה מבקש ליתנה לבשר ודם. 'מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו, ה' אדנינו מה אדיר שמך בכל הארץ, אשר תנה הודך על השמים' (תהלים ת. ה). אמרו לו הקדוש ברוך הוא למשה, החזיר להן תשובה וכו'".

"אמר לפני, ריבוננו של עולם תורה שאתה נותן לי מה כתיב בה 'אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתך מארץ מצרים'. אמר להן, למצרים ירדתם לפרעה השתעבדתם תורה למה תהא לכם. שוב מה כתיב בה 'כ' לא תרצח לא תנאף לא תגנוב, קנאה יש ביניכם, יצר הרע יש ביניכם. - מיד הודו לו להקדוש ברוך הוא שנאמר (שם) ה' אדנינו מה אדיר שמך וגו' ע"כ.

והדבר צריך ביאור, מדוע באמת לא תיתן תורה למעלה בשמים שם

חכמים בבבל העוסקים בתורה נחשב להם כאילו הקריבו כל הקרבנות.

ולכן אצל קהת נאמר 'נשא את ראש בני קהת וגו' למשפחותם לבית אבותם, כי בזמן שכל ישראל נמצאים בקהילה אחת בירושלים עיה"ק, יש להם להמשיך ראש נשמתם לבית אבותם הראשונים ואבות העולם. וכן אצל גרשון נאמר, 'נשא את ראש בני גרשון, כי אעפ"י שהם מגורשים בגלות מ"מ כל עוד שכולם שומעים לדברי החכמים יש להם לישא את ראשם לבית אבותם ולהתדבק בדרכי האבות, והוה מה שנאמר 'גם הם, שלמרות שהם מגורשים כבר מארצם מ"מ עדיין יש להם לישא את ראשם אל מעשה אבותם ולהתדבק בהם.

אמנם 'מרר' שהוא לשון מרירות, הוא מורה כבר על הזמן הזה שהוא דור של שמד רח"ל, ואומות העולם ממררים את חיינו ביסורין קשים ומרים. ועל זה גם מרמז שמונתם של בני מררי 'מחלי ומושי', 'מחלי' הוא מלשון מחלה בדור שמד זה סובלים מכל חולי ומכה אשר לא כתובה 'מושי' מורה שבדור שמד זה בני ישראל 'משו' מאהליהם, ובחוצות הושלכו לעוף השמים.

ולכן אצל בני מררי כבר לא נאמר 'נשא את ראש בני מררי לבית אבותם כי אמרו חז"ל (פסחים ג.) הרוגי מלכות אין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתם ולכן לא שייך לומר על דור השמד, שישאו את ראשם לבית אבותם כי אדרבה הם חשובים וגדולים יותר מאבותם שהרי אין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתם ואדרבה אבותם טפלים להם.

חיוזק גדול לדור עיקבתא דמשיחא

והוא דברים נוראים מאד, שאנו חשובים וגדולים יותר מאבותינו שבכל הדורות כולם. והנה בודאי גם בזמנינו יש לנו להידבק בדרכי אבות ולעשות כמעשיהם אך כשאנו עוברים נסיונות גדולים וקשים ברוחניות ובגשמיות יש לנו להתחזק בדבריו הקדושים של מרן החתם סופר, שזייקא בזכות הנסיונות הללו, אנו חשובים עוד יותר מאבותינו שבכל הדורות.

וביותר צריכים להגיע לחיוזק זה בדורינו, דור עיקבתא דמשיחא שיש לנו חלישות הדעת גדולה מה אנו ומה עבודתנו נגד העבודה הגדולה והכבירה של אבותינו בכל הדורות ואנו מתביישים בעצמינו, על מה אנו נלחמים היום עם היצירה, להישאר בהאמונה ללכת עם טלית ותפילין, לאן גולף את חרפתנו. לעת כזאת יש לנו לזכר דברי החתם סופר, דאדרבה מצד אחד אנו גדולים עוד יותר מכל הצדיקים שבכל הדורות בבחינת אכשר דרא והם טפלים לנו.

דוקא כדורינו החלש נזכה לביאת המשיח

ועפ"ז אנו מוצאים נוחם ללבינו, כשאנו מתבוננים שאנו נמצאים בדור עיקבתא דמשיחא ואנו מאמינים באמונה שלימה בביאת המשיח ואנו מחכים עליו בכל יום שיבוא ומתעורר בלבינו תמיהה עצומה, איך יתכן שכל הדורות הקודמים שהיו כולם צדיקים קדושים וטהורים בכל זאת לא זכו לקרב את ביאת משיחנו, ואיך יתכן שדוקא אנו הדור החלש דור עיקבתא דמשיחא נזכה לקרב ולהביא את משיח צדקנו.

אך באמת הא בהא תליא דוקא כדורינו שהוא דור שמד, דור המלא עם נסיונות קשים על כל צעד ושעל, דייקא על ידי זה אין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתנו ואנו גדולים יותר מכל הדורות הקודמים ולכן דייקא אנו נזכה בקרוב לביאת משיח צדקנו.

יעזור הש"ת שאכן נזכה כבר בקרוב ממש לגאולה השלימה במהרה בימינו, ושנוכה להתדבק וללכת בדרכי אבות, כדי שבתחיית המתים לא יתביישו אבותינו אתנו, ויהי ה' אלקינו עמנו כאשר היה עם אבותינו אל יעזבונו ואל יטשנו, בבנין בית מקדשנו ותפארתנו במהרה בימינו, אמן.

כל אחד מישראל יכול לחזור ולהתקרב לפני הש"ת

בריש פרשתו כתיב (ה, כא-כד) וידבר ה' אל משה לאמר, נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם למשפחותם וגו', זאת עבודת משפחת הגרשוני לעבוד ולמשא.

וענין זה כתיב לעיל בפרשת במדבר (ה, ב) נשא את ראש בני קהת מתוך בני לוי למשפחותם לבית אבותם. ויש להבין למה בפרשתו אצל בני גרשון כתוב הלשון נשא את ראש בני גרשון 'גם הם', למה היה ה"א לומר שיש לישא רק את בני קהת ולא את בני גרשון.

ומבארים הספה"ק על פי מה שכתוב כבר בספר תורת המנחה לתלמיד הרשב"א (במדבר, דרשה נב) ש'גרשון' ו'גרשוני' הוא רמז להפסוק בספר שמואל (א כו, יט) כי 'גרשוני' היום מהסתתח בנחלת ה' לאמר לך עבוד אלהים אחרים. והיינו שהפסוק מדבר במי שנפל ממדרגתו שבע מעלות אחרונות, ונתרחק מהקדושה והוא מרגיש שאינו יכול לחזור ולהתקרב לפני הש"ת, מאחר שחטא והרבה לפשוט, בבחינת כי 'גרשוני' היום מהסתתח בנחלת ה' לאמר לך עבוד אלהים אחרים.

והוה כוונת הפסוק בפרשתו, 'נשא את ראש בני גרשון' גם הם, כלומר, גם מי שמרגיש בעצמו שהוא מגורש מנחלת ה' הרוב פשעיו וחטאיו, 'גם הם' - גם להם יש לישא את ראשם ולקרבם לעבודת ה', כי שערי תשובה לעולם פתוחים (דברים רב ג יב), ולא ידח ממנו נידת כל אדם מישראל באשר הוא שם, יכול תמיד לחזור ולהתקרב אל הש"ת המחכה ומצפה לחזרתו אל אביו שבשמים.

לירושת אבותי אני חוזר

ומבאר הכתוב, איך יכול האדם המרגיש בעצמו שהוא מגורש מנחלת ה', לשוב ולחזור אל העבודה הרי הוא עומד בוש ונכלם מרוב פשעיו וחטאיו. העצה לזה הוא 'לבית אבותם למשפחותם', שיתבונן בדרכי אבותיו הראשונים שהיו כולם צדיקים ויראי שמים, עובדי ה' באמת ובכל שלם, ואם כן למה לו להתבייש לחזור לעבודת ה', והרי לירושת אבותיו הוא חוזר.

ובפרט שהוא בן אחר בן של האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב, והוא מחוייב ללכת בדרכם ולדבוק במעשיהם כמו שאמרו חז"ל (תנא דבי אליהו רבה כג) חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי אברהם יצחק ויעקב. ובוה יוכל לישא ולהרים ראשו לחזור ולהתדבק בתורה ובמצוות.

דור של שמד אין כל בריה יכולה לעמוד

במחיצתם והם חשובים יותר מאבותיהם

ומרן החתם סופר (תורת משה נשא) מבאר בדרך אחד את הפסוקים מרן גם כן מדייק למה כתיב אצל בני גרשון 'גם הם', ועוד, למה דוקא אצל בני קהת ובני גרשון כתיב 'נשא את ראש', ואילו אצל בני מררי לא כתוב שיש לישא את ראשם, רק 'בני מררי למשפחותם' (ה, כט).

ומבאר החתם סופר דבר נורא שאילולי החתם סופר אומר, לא היינו מעיזים לומר כך, אך כך כותב החתם סופר, דבשלושה בני לוי קהת גרשון ומררי, מרומזים בהם כל אשר אירע לישראל במשך כל הדורות, כי 'קהת' מורה על הזמן שכל ישראל היו בקהילה אחת בארצם ובבית מקדשם וה' עמם, והוה 'קהת' מלשון 'קהלה' כמו לו 'קהל' עמים (בראשית מט, י ורש"י שם).

אמנם 'גרשון' שהוא מלשון גירושין, הוא מורה כבר על הזמן שבני ישראל מגורשים מארצם ומבית מקדשם ואוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם (ברכות ג.) אך מכל מקום עדיין נמצא בתוכם החכמים וכולם שומעים לקולם ובוה נחשב להם כאילו הם מקריבים כל הקרבנות וכמו שאמרו חז"ל (מנחות קי.) שהתלמידי

יש קונה עולמו בשעה אחת?

מנחה!!! מנחה!!! ניחר גרוני מלצעוק ולכנוס את המניין לתפילת מנחה. האזור לא דתי במיוחד כך שלא פשוט לאסוף מניין מתפללים בשעות האלו. ירדתי למכולת לבקש מעוברים ושבים לעלות לתפילה. בקושי רב הגעתי לתשעה מתפללים והעשירי קודש חסר ואילו הממהרים מאיימים לנטוש אם לא אמצא עשירי תוך דקה. בלית ברירה ובצעד של ייאוש פניתי ליהודי מבוגר גלוי ראש שישב לו להנאתו והעלה עשן במקטרת: "אולי אתה מוכן להצטרף אלינו לתפילת מנחה?!" "אני עשירי?" שאל בהיסוס. "כן אתה עשירי" השבתי בתקווה שלא יסרב ושלא אמצא שמישהו כבר ברח לי מבית הכנסת ואז יחשוב שחלילה רימייתי אותו. "אם אני עשירי אז אני בא!!!" אמר בטון נחרץ והתלווה אלי לבית הכנסת. בדרך לבית הכנסת שאל בטון מתנצל אם אוכל לארגן לו כיפה. הרגעתי אותו שיש הרבה כיפות בבית הכנסת. ארגנתי לו כיפה והוא התפלל עימנו כזקן ורגיל. תהיתי ביני לבין עצמי. מה הרקע של האדם הזה? האם הגיע מבית חרדי או מסורת? כמוכן שלא העזתי לשאול שאלה כזו וקיוויתי שמעתה יבוא להתפלל איתנו בקביעות. בתחנן שאחרי חזרת הש"ץ שמתי לב שהוא מתעכב ואומר אשמנו, בגדנו, גזלנו וכו' בהתרגשות מיוחדת ובהתעוררות הלב. שמחתי שהתעורר ליהודי הניצוץ ונפרדנו לשלום אחרי התפילה תוך שאני מודה לו והוא מודה לי.

למחרת, ראיתי מודעת אבל סמוך לבית הכנסת. שאלתי את אחד המתפללים במי מדובר והוא ניסה להסביר לי עד שאמר: "זה היהודי שהשלים לנו מניין אתמול!!!" נשימתי נעתקה ממקומה וליבי החסיד פעימה. פתאום הבנתי שכל הקושי לארגן עשירי לתפילה אתמול היה כדי לזכות את היהודי הזה במצווה ואמירת וידוי טרם פטירתו מן העולם. שהרי בדרך כלל יש לנו מניין והנה היהודי הזה שהיה בריא, הלך לישון ולא קם אבל מת בתשובה!!! תיכף עלה במחשבתי סיפורו של רבי אלעזר בן דורדיא שיצא בת קול ואמרה: "רבי אלעזר בן דורדיא מזומן לחיי העולם הבא", ועליו בשעה אחת, ולא די שמקבלים אותו אלא אף קוראים לו "רבי".

בעל המעשה: ח.ג.

הפענוח לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזן לשלוח אל ר' שפחה ספואלס
בפקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

לפניו כבר לא למד מזה ארבע עשרה שנה! ומן השמים סייעו בידו, כדי לרומם כבודה של תורה!

• § • § •

העצה לגדלות התורה – חשקות התורה

וכשנשאל פעם הטשיבינער רב על ידי בחור צעיר, כיצד זכה להיות גדול וענק בתורה? ומה היא הדרך הנכונה לזכות לגאונות עצומה שכזו? ענה לו הרב במתק שפתי קדושו: כאשר יש גישמאק בתורה, כשלומדים בחשקות ובכיסופין זו היא הדרך לגדול בתורה! התורה הקדושה איננה רק 'חכמה' כמו שאר החכמות להבדיל, שצריך רק להבין ולדעת את הדינים... יש לגמוע את התורה בציימאון לב ונפש, כדי שתחדור עמוק עמוק אל עמקי הלב ויהיו דברי תורה בלועין בדמו! – ככל שהלב בוער בחשקות התורה, כן יתגדל ויתעלה יותר בתורה. וכבר נודע לטוב הזהב של האור החיים הקדוש בפרשת יתרו (שמות יט, א): "ביום הזה באו מדבר סיני – הגיע חשוק ונחשק לחושק וחשוק ושמחו שמים וארץ, כי זה הוא תכלית הבריאה ותקוותה" עכ"ל"ט.

והדרך לזכות לאותה חשקות והתלהבות שבתורה, היא כשיעריך אל נכון גדול חשיבותה וערכה של תורה, וכמה גדולה זכותו של איש ישראל להיות לו לעם סגולה, 'ממלכת כהנים וגוי קדוש', כשזוכה ללמוד בתורתו הקדושה, תורת אלקים חיים. ככל שיעריך ויחשיב בעומק לבבו את זכותו הגדולה ללמוד בתורה, כן יכנסו יותר דברי תורה בלבו, ולא תשתכח התורה ממנו, כי הדבר שהאדם מייקר ומעריך אינו נשכח מלבו.

• § • § •

דבקות התורה ברציפות נועם עליון

הגה"צ המפורסם רבי יחזקאל ראטה זצוק"ל, האדמו"ר מקארלסבורג בצעירותו היה דר פה בעיה"ק ירושלים ת"ו. מקום לימודו היה בבית המדרש הוותיק הנקרא 'אונגארישע שוהל', מבתי הכנסת החשובים שבמאה שערים, שם איווה למושב לו, והסתגף בתוככי ד' אמות של הלכה ימים ולילות. דרכו בקודש הייתה ללמוד בתורה הקדושה בעמידה כבדורות קדומים והיה עומד על רגליו שבע או שמונה שעות ברציפות גמור, בלא שום הפסק כלל!

באותה עת שהיה שוקד על תלמודו נשכח לגמרי כל חיזו דהאי עלמא וכמעט מעולם לא נצרך להפסיק מלימודו לשום דבר. ומעולם לא יצא לשנות איהו משקה באמצע הלימוד, לא כוס תה או קפה ואפילו לא כוס מים! – מרוב אהבת התורה שבערה בו הוא פשוט לא היה צריך כלל לכל זה!

וסיפר לי נכדו, שהיה צמוד עימו שלשה חדשים רצופים שכמעט בכל שעות היממה בימים לרבות הלילות היה עוסק בתורה משוש חייו, והיה רגיל מעודו לישון מעט מאוד בשינת הלילה, ורק לפני תפילת שחרית היה ישן בערך כמחצית השעה, כדי שיוכל לעמוד להתפלל בכל הכוחות והחושים. וכן אחר הצהריים לפני 'מנחה מעריב' היה ישן עוד כמחצית השעה, ותו לא מידי!

זכורני באחד הימים כששהה במעון קדשו שבאתרא קדישא מירון ת"י, ובהיותו שמה יחידו בקודש נדברנו שאכנס אצלו במעונו כדי לדון בענין חשוב אחד הנצרך.

כשהגעתי באותו היום אל ביתו נאוה קודש הכניסו אותי פנימה אל הבית ואמר לי המשמש בקודש שאכנס פנימה לחדר. כשנכנסתי מצאתיו שוכב על מיטתו, ומתחילה הייתי סבור שהוא ישן, וגם נראה חולה וחלוש מאוד. אך כשהתקרבתי יותר ראיתי שהוא מחזיק בידי איהו ספר, ראשו הקדוש היה מכוסה בשתי כיפות גדולות וגבוהות, והספר שהחזיק היה ספר ש"ת בהלכות מקוואות החמורות. וכך עבדו וסופו תשוש במיטתו היה מעיין בריבוא רב באותו ספר, ונצרכת להמתין כמה דקות ארוכות עד שהפסיק מעיונו והבחין בי, ואז קיבלני בשמחה ונדברנו בקצרה בענין הנצרך לו.

הדברים בתורה לעולם אין נעזבים ממנה!

• § • § •

רצון חזק של אמה שבניה יגדלו בתורה – הצמיח דור של רבנים

ופוסקים גדולי תורה ויראה

בירושלים של מעלה בדור שלפנינו התגוררה אחת מנשים צדקניות של ירושלים קרתא דשופריא, הלא היא הרבנית קופשיץ ע"ה אשת חבר של הר"ג ר' צבי קופשיץ זצ"ל, ואמה של מלכות להרבנים הגאונים החשובים היושבים ראשונה בממלכת התורה. פעם נשאלה הרבנית קופשיץ ע"ה מחברותיה, כיצד זכית לבנים גאונים וחשובים מן השורה הראשונה של רבני הדור? מהו הסוד? להצלחת הבנים שיהיו מופלגי תורה ויראה? ענתה האם בתשובה פשוטה וסתמית: זכיתי בהם כי רציתי! – כך תשובה ישירה וחלקה... לא שום 'סוד' או 'סגולה' מיוחדת... לא הבינו חברותיה את תשובתה, ושאלו |

עומדים המלאכים מוכנים ועומדים בלהב אש קודש לעשות רצון קונם בשלמות הגמור.

בתשובה שאל הרב את האיש השואל, אמור נא מה מלאכתך? צייר אנכי – ענה האיש, מזה שנים רבות שהנני מושך במכחול הציירים הן בציורי נוף מהימיים והן בציורי דיוקנאות וכדומה. האמר נא שאלו הרב כמה היא עלות ציור נאה מן הטבע, כדוגמת מפל אדיר של מים רבים המנתפץ בשפך קצף אל תוככי נהר זורם כשברקע מסביב עצי נוי ופרחים מרהיבי עין.

ציור שכזה ענה הצייר לאחר חישוב קטן, מחירו נאמד בכמה מאות אלפי דולרים טבין ותקילין! – כשהוא נעשה כמוכן על ידי צייר אמן מומחה!

המשיך הרב בחוטי הקירנת, ובאם יבוא 'צלם' מומחה ויצלם במצלמתו המשוכללת את אותה תמונה עצמה מן הטבע עצמו, כשהוא מצליח במומחיותו 'לתפוס' בעין העדשה את כל מרחב המפל האדיר כולו, הן את שייצפון המים הענק, והן את כל תפאורת העצים והפרחים שמסביב כמה תעלה אותה תמונה מרהיבה?

לכל היותר, ענה האיש, כמה דולרים בלבד! מדוע? תהה הרב, הרי זו היא אותה תמונה הנראית בציור, ואף יתרה ממנו שהיא מדויקת ומשלמת יותר מן הציור הטוב והמומחה ביותר! כיצד אפוא יתכן כזאת, שהציור שאיננו מדויק במאת האחוזים ערכו נמדד במאות אלפי דולרים, ואילו התמונה האוטנטית והנפלאה ביותר אינה עולה יותר מכמה דולרים בלבד?

חיך הצייר ואמר, התשובה לשאלה זו פשוטה ביותר, את התמונה שלפה המצלמה ברגע אחד, בלחיצת כפתור בעלמא מוציא הצלם המדופלם את כל התמונה הענקית כולה.

ואילו הצייר עובד קשה מאוד כדי להוציא ציור מושלם מתחת ידו, עבודה הנמשכת במומחיות רבה לפעמים חודשים ארוכים, כשהוא משרבט קו אחר, קו מוחק ומתקן, מדייק בעמלו בכל פרט ופרט עד שייצא ציור מושלם ומתוקן מתחת ידו, לפיכך גם מחירו נערך בהתאם לעבודה והגיעה.

ישמעו אוזניך אמרי פרי! הסביר הרב, הערך של כל דבר נמדד על פי העבודה והגיעה המושקעת בו, ולא על פי התוצאה המתקבלת! מלאכי השרת מלאכי עליון, הינם כדוגמת התמונה של הצלם ברגע אחד ירוצו ויעשו בדיוק מדויק את מצוות קונם כדוגמת הצלם שבבלחיצת כפתור פשוטה יצלם את כל המרחב בדיוק רב. אך לעומתם אנו קורצים מחומר, שהייצור עומד תמיד כנגדו להסית אותו ולהדיינו מן התורה והמצוה, ואנו נצרכים לעבודה קשה ומייגע של שבידת התאוות ותיקון המידות, להתעלות ולהתגבר תמיד כנגד כל הניסיונות. הרי זה כדוגמת ציורו של הצייר, שאף כי נראה פחות מדויק מן התמונה, הרי ערכו שווה פי כמה וכמה לאין ערוך!

• § • § •

גדלות התורה של שר התורה!

יש לו הגה"ק שר התורה מוה"ר דוב בעריש ווינפערלד זצוק"ל הרב מטשעביץ בחדרו הקט שבשכונת 'שערי חסד' המעטייה ועסק בתורה בשקידה והתלהבות צולל במים אדירים כדרכו בקודש מימים ימימה. והנה הגיעה לאוזנו שיחתם של שני אנשים שישבו בחדר ההמתנה הסמוך והמתינו להיכנס אל הרב בדבר שאלתם.

ראה נא אמר אחד לחבירו, כמה יורדים הדורות, איך ניתן להשוות את הרבנים של היום אל הרבנים של פעם... הנה בדורות שלפנינו היה הרב טורח ועמל על כל שאלה שהובאה לפניו לברר אותה מן היסוד, בגמרא וראשונים בטור ובית יוסף ובכל הפוסקים ואילו כיום ישנם 'ספרי קיצור' רבים המעלים פסק ברור ומבורר בכל דבר וענין, ולא נותר לו לרב כי אם לפתוח אותו ספר, ולהקריא מתוכו פסק הלכה... כשמוע הרב את דבריהם חרה לו על ביינון כבוד הרבנים גדולי התורה וביקש להכניס את שני האנשים הללו פנימה.

משנכנסו פנימה ביקש מהם הרב 'לשלוף' מתוך ארון הספרים את הספר 'טור ובית יוסף'.

לאיזה חלק מארבעת הטורים הכוונה? – נשאל הרב. איזה שתרצו! הוציאו אפוא מן הארון את ספר 'טור אבן העזר' והגישו לפני הרב.

פתחו נא! – ביקש הרב. – היכן לפתוח? היכן שתרצו! פתחו אפוא את הספר בעומק הלכות מיאון הרחוקות...

היכן נפתח לכם? שאל הרב, באיזה דף בהלכות מיאון? משאמרו לפניו את המקום החל הרב להקריא בעל פה, את כל לשון הטור שבאותו דף, ומשסיים את לשון הטור עבר אל לשון הבית יוסף והב"ת הפרישה והדרישה, הכל שגור על לשונו בעל פה, בהירות נפלאה!

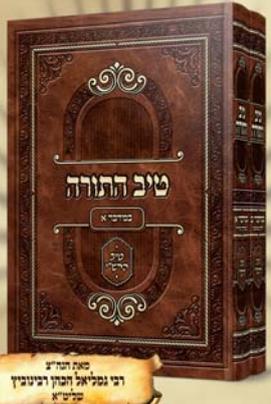
להראותכם סיים הרב, שלא תזלזלו בכבוד הרבנים כמי שאינם יודעים מימינם ומשמאלם ופוסקים השאלות על פי ספרי הקיצורים... רק מעמיקים חקר בכל הלכה והלכה מן היסוד! לאחר שציאו שניהם שח הרב למקורבו, שאת אותו הדף שפתחו

ילדים טובים תלמידי חכמים וחשובים, וכי מי אינו רוצה ילדים טובים?
 ענתה להם האם בפקחותה: אתם רציתם 'גם' ילדים טובים וגם עוד כמה דברים טובים בחיים פרנסה, דירה, כסף וכו'... אבל אני רציתי כל החיים שלי רק דבר אחד בלבד: ילדים טובים וישרים תלמידי חכמים, ההולכים בדרכי השם! ועל כך בלבד שפכתי צקון לחשי כל ימי חי, והתפללתי בדמעות שליש אך ורק על זה:
 באותה הזדמנות סיפרה הרבנית קופשיץ, שפעם נסעה במיוחד לבני ברק אל מרן החזון איש זצוק"ל, ושטחה את בקשתה בפני הצדיק להתפלל עבור הצלחת בניה שיהיו גדולים בתורה.
 נענה לה רבינו החזון איש במתקן לשון קדשו, תדעי נאמנה שזה הכל תלוי רק בך... אם את תרצי הם יהיו גדולי תורה! [אז זו וועסט וועלעין, וועלעין זיי זיין גדולי תורה] – פסק החזון איש בנחרצות.
 והיא אכן רצתה ורצתה: ייחלה והשתוקקה לכך עד מאוד, לא נס ליחה ולא פסק פיה מלמלא עם בניה על עוצם כיסופי ליבה בזה! וכל ימיה מלאים וספוגים בתפילות ותחינות רבות, נהרות של דמעות שפכה רק על ענין זה שנגע בנקודת לבבה, ואכן זכתה לגדל דור של גדולים בתורה וביראה.
 וכבר נודע מאמר החכם: "אין דבר העומד בפני הרצון", לא אמר בפני 'הרצונות', כי אם בפני 'הרצון' האמיתי האחד והיחיד שבעומק הלב פנימה:
 למדנו אפוא העצה היעוצה בגידול בנים תלמידי חכמים בעלי תורה ויראה טהורה, ועטורים במידות ישרות פשוט לרצות ולהשתוקק לכך מקרב לב! לשפוך לב כמים בתפילת אבות ואימהות על בנים ובנות! ולהראות ולהביע בפניהם גדל חביבות התורה וגדל חשיבותם שזכו לתורה.
 מכאן שורש מנהג ישראל קדושים למרוח את הספר בדבש לילדים הנכנסים לתלמוד תורה, והם מלקקים אותו מן האותיות על שם (תהלים יט, יא) "מתוקים מדבש ונופת צופים". ורבים נהגו במנהג זה בתג השבועות 'זמן מתן תורתנו', כמו שכתב בספר הרוקח בהלכות שבועות (סימן רצו): "ונתן על הלוח מעט דבש, ולוחך הנער הדבש שעל האותיות בלשונך, ואחר כך מביאין העונה שנילושה בדבש וכ"י עכ"ל."
 § § §
 כשמרגישים ערבות ומתקנות התורה – בטלים ממילא כל התאוות

הכרכים החדשים של חומש במדבר

טוב התורה

עם טיב הרעיון

רוצה לדעת?
 מה הפרשת קטורה אלוך?
 מה הנגנים הבריא, בכל פסוק?
 מה ניתן ללמוד מכל ענין?
 מה היעדר רש"י, הוין מלחמה את הסבוק?
 ספר ייחודי ביותר על התורה אשר בו צורו פנינים מתוקים ולקחי מסור נפלאים גם מצורה בזה טיב הרעיון להכין ולהעמיק בדבריו הק' מעמד מועצב בהדור רב מאית עינים כפשוטו

מכרכ נותן להושיג שאר הכרכים של חומש בראשית שמות וקרא

להזמנת: חייל לקו החומות של מכן טיב 0735-22-76-09
 >> טלפון אחד והספר אצלך ללא עלות דמי משלוח <<

לכולל כדי לנרוף הוין... ולא בשביל המלגה הזעומה של כמה פרוטות לומדים בכלל... שכן אם בפרנסה חפץ האברך ולצבור כסף, בוודאי עדיף ליה לצאת לשוק העבודה, שם ירוויח שבעה פעמים ככה! ובוודאי התכלית והכוונה הפשוטה של אברך כולל היא כדי לגדול ולצמוח בתורה הקדושה, והוא בכלל 'סתמא לשמה'!
 מכל מקום אף על פי כן יכולים לפעמים להתערב כוונות צדדיות שונות ולפעמים יכולים אולי לחשוב שכמו שהגדל עוסק במלאכתו בבניית הרחיים השונים וה'סנדל' מתעסק בתיוקן הנעליים כן האברך יושב על עבודתו ופרנסתו בעסק התורה... לפיכך היה מזהיר תדיר את האברכים לומר במו פיהם, ולזכור ולחשב היטב, שכל עיקר תכליתם בלימוד התורה היא 'תורה לשמה', לשם מצות ה' שציוונו לעסוק בדברי תורה. אלא שאי אפשר להתקיים בעולם ולהחזיק המשפחה בלא ממון, לכן נזקקים הם לקבל את המלגה החודשית לצורך קיומם עלי אדמות.

§ § §
סידור הנחרץ של הצדיק לדור בדירה נאה ורחבה בעוה"ז?
 מתניתין, פרק קנין תורה (אבות פ"ו מ"ד): "כך היא דרבה של תורה, פת במלה האכל, ומים במשורה השתה, ועל הארץ תישן, וימי צער תתין ובתורה אתה עמל. אם אתה עשה כן, אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא". שמעתי מתלמידי הנאמנים של הרבי הקדוש רבי יהושע בוקסבום מנאלאנטע זצוק"ל ה"ה, שבעיר מגוריו בנאלאנטע שבהונגריה היתה לו דירה קטנה וצנועה בת שתי חדרים בלבד, בה הצטופפו יחדיו כל בני משפחתו. הם היו משפחה ברוכה ילדים ובליה לא היה מקום בשביל כולם לישון בבית והיו הגדולים מתפזרים לישון בבתים אחרים שבעיירה. התלמידי אהובי, שכידוע ומפורסם מסירותם ואהבתם לרבם היתה ללא גבול, לא יכלו לעמוד מנגד ולראות בדוחק הגדול וכמה שהציעו לפניו והפצירו בו לעבור לדירה גדולה ורחבה יותר לא אבה לשמוע. עד שבפעם אחת לא יכלו עוד כמה מן התלמידים לראות בדוחק הנורא של רבם ומשפחתו, ובהיות כי היו מבתים עשירים מאד ולא נחסר להם הממון, עמדו יחדיו ועשו מעשה ואת אוון הרב לא גילו... הם הלכו ורכשו בית גדול רחב ומאוהר במרכז העיר, טרחו וסידרו את כל הדירה עבור הרב עם משפחתו, והעמידו שם את כל צרכיהם משלם כל הריהוט הנצרך עמד מוכן לפניהם ברחבות, וכל האביזרים הקטנים והגדולים היו כולם חדשים ומחודשים עד שמאום לא נחסר. לאחר שהשלימו את מלאכתם על הצד היותר טוב, והכל היה מוכן לתפארה, באו לפני רבם הקדוש בשמחה גדולה, והגישו לפניו את מפתח הדירה, באמרם שבנון השם היתה להם הרבה סייעתא דשמיא, והנה הכל עומד ערוך ומוכן, וצריך רק להיכנס אל אותה הדירה.

הרב הקדוש כשומעו נתכרמו פניו, ולא אבה לשמוע אליהם בשום פנים ואופן, הוא לא רצה לנגוע כלל במפתח הדירה, וצויה עליהם במפגיע להשיב הדירה לבעליה, ולהחזיר הכל לקדמותו. כשהוא חוזר ומשנן באזניהם מנמנת ליבו: אין לי שום טובה בבית שהתנו עבורי בזה העולם! תבנו נא לי בית טוב למעלה! ככל שתרבו יותר בתורה ובמצוות, כן תשכללו יותר את דירתו למעלה, ושם עיקר ביתו, ואין לי שום חפץ וטובה בבנין הפרוודור שבעולם הזה...
 * * *

ברכת חג שמחה שלוחה בכל לב למע"כ מורנו ורבינו הרה"צ שליט"א, לו ולביתו ולבניו הרבנים החשובים, ולכל בית ישראל – שזוכה לקבל התורה בשני ידיים 'אורך ימים בימנה ובשמאלה עושה וכבוד' כאיש אחד בלב אחד!
 על הברכה יעמדו

מפני מה הוא זה? כיצד שכח האיש לגמרי שהוא רעב או צמא? אין זאת כי את חממת כי מאוד ערב לו זה הדבר ומתאוה לו! לכן עזב את הכל, ושכח לגמרי אפילו את האכילה והשתיה שהוא צריך להחיות את גופו, ואינו מתאוה כלל לאכול.
 ואם כן שכל וכן שכן כאשר האדם עוסק בביעיתה של תורה, הרי פשוט שעל ידי עריבות נעימות מתקוות התורה, לא ירעב ולא יתאוה לשום דבר אחר, וכל שאר התאוות ממילא בטלות. וכאשר העיד רבינו האור החיים הקדוש זצוק"ל בפרשת כי תבוא (דברים כו, יא): "אין טוב אלא תורה (אבות ג, ג), שאם היו בני אדם מרגישים במתקיות ועריבות טוב התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה! ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף זהב למאומה, כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם" עכ"ל החוצב להבות אש.

§ § §
לכונן בלימוד התורה שלומד 'תורה לשמה'
 דרכו של מורנו ורבינו הגאון הצדיק הרב רבי זונדל קרוזר זצוק"ל, בעל 'אור החמה', מגדולי רבני ירושלים של מעלה, לעורר תמיד לאברכי כולל, שצריכים לומר בפיהם ולחשוב ולזכור שהם לומדים בתורה 'לשם מצות תלמוד תורה! כדי שבכך תהיה תורתם יותר לשמה.
 הוא היה מעורר על כך בכל הזדמנות בהטעימו שהבעלי בתים שקובעים עתים לתורה, ובאים לשיעור 'דף היומי' לעת ערב, אחר שעמלו כל היום בביגע כפם בוודאי נכנסים לתורה לשם מצות, וכוננתם טהורה בלתי לה לבדו.
 אבל 'אברכי כולל אשר תורתם אומנותם ומקבלים 'מלגה חודשית' מדי חודש חחדשו על הלימוד ככולל, הרי יכולים להתערב בזה כוונות אחרות, ולא רק 'תורה לשמה' בשלמות. הגם שאין רואה באברכי כולל בימינו ובזמנינו, שהתורה תורתם נחשבת לסתמא שלא לשמה. – כי בוודאי אין אברך נכנס

על הברכה יעמדו

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליארצייט

		גרפצ'יק סל: 02-5002321	לעיני בחבור שמואל מאיר ז"ל בן יבלחטיא רבי ישראל יצחק ולבני יח נסלו תנצבה.	לעיני מרת חיה סאסא בת לאה ולבני יסיון תנצבה.	לעיני הרב יחיאל מאיר ז"ל בן הרב אברהם עקשטיין ז"ל ולבני ינסת תשס"ח תנצבה.	לעילוי נשמת איש החסד הרב פנחס גרשון ב"ר אברהם זצ"ל לנברג ולבני יסיון תשע"ז תנצבה.	לעיני רבי שבתי זצ"ל בן הרב ה"ק רבי גמליאל הכהן זצ"ל ולבני יסיון תשנ"ח תנצבה.	לעיני משפחת הירש - הכהנים אשר נעקדו עקה"ש י"א סיון
--	---	----------------------------------	--	---	--	---	---	---

יר"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורין ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענונינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לרפוס) בקובץ ההדפסה.
 Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173